

EHDOTUS 21.9.2006/28.11.2006/7.8.2007

**JÄMSÄN KAUPUNKI
40. KAUPUNGINOSA, HIMOS
HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVA**

Himoskylän asemakaava-alue. Pohjana ortoilmakuva © Maanmittauslaitos 2006.

**Korttelit 4233-4234, 4236-4242 sekä niihin liittyvät
virkistys-, liikenne-, erityis- ja katualueet**

67050613.BJ

 Competence. Service. Solutions.

Sisältö

1	LÄHTÖKOHDAT	3
1.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	3
1.2	Suunnittelutilanne	4
1.3	Laaditut tai laadittavat selvitykset	6
2	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	7
2.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	7
2.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	7
2.3	Osallistuminen ja yhteistyö	7
2.4	Asemakaavan tavoitteet	9
2.5	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	9
3	ASEMAKAAVAN KUVAUS	9
3.1	Kaavan rakenne	9
3.2	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	10
3.3	Aluevaraukset	10
3.4	Kaavan vaikutukset	14
3.5	Ympäristön häiriötekijät	15
3.6	Kaavamerkinnot ja -määräykset	16
4	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	16
4.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	16
4.2	Toteuttaminen ja ajoitus	17
4.3	Toteutuksen seuranta	17

Liitteet

1.	Alueen raja
2.	Ote seutukaavasta ja maakuntakaavaehdotuksesta
3a.	Ote Himoksen kaavatilannekartasta
3b.	Ote Himoksen osayleiskaavasta
4a.	Ote Himoksen oy:n muutoksen ja laajennuksen 1 oas-alueen luonnoskartasta
4b.	Ote Himoksen oy:n muutoksen ja laajennuksen mitoituskartasta
5.	Ote Himoksen asemakaavatilannekartasta
6a.	Luontoselvitys (Pöyry Environment Oy 2006)
6b.	Liito-oravaselvitys (Pöyry Environment Oy 2006)
7.	Jämsän seudun matkailun Master Plan, ote (Suunnittelukeskus Oy 2005)
8.	Kunnallistekniikan yleissuunnitelma (Suunnittelukeskus Oy 2006)
9.	Tilasto
10.	Havainnekuva (Evata Finland)

Jämsän kaupunginvaltuuston hyväksymispäätös 27.8.2007 §36**Jämsän kaupunki
40. kaupunginosa, Himos
HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVA**

Asemakaavan selostus, joka koskee 21.9.2006 laadittua ja 28.11.2006 ja 7.8.2007 tarkistettua kaavakarttaa.

ALUEEN MÄÄRITTELY

Asemakaava koskee tilaa 2:70, osia tiloista 2:79, 2:88 ja 2:89 Säyrylän kylässä sekä osaa tilasta 2:29 Honkalan kylässä Jämsän kaupungissa.

Asemakaavalla muodostuvat korttelit 4233-4234, 4236-4242 sekä niihin liittyvät virkistys-, liikenne-, erityis- ja katualueet.

ALUEEN SIJAINTI

Alue sijaitsee Himoksen alueella ns. Keski-Himoksen laskettelurinteiden juurella noin 6 km Jämsän keskustasta itään. Alueen laajuus on n. 30 ha. Kaava-alueen raja-alue on esitetty liitteessä 1.

1 LÄHTÖKOHDAT

1.1 Selvitys suunnittelualan oloista

Alueen rajaus

Suunnittelualue käsittää tilan 2:70 sekä osia tiloista 2:79, 2:88 ja 2:89 Säyrylän kylässä ja osaa tilasta 2:29 Honkalan kylässä Jämsän kaupungissa liitekartan 1 mukaisesti. Alueen laajuus on n. 30 ha ja se sijaitsee Himoksen alueella noin 6 km Jämsän keskustasta itään. Suunnittelualueelle sijoitetaan liike- ja matkailupalveluja sekä loma-asuntoja.

Luonnonympäristö

Kaavoitettava alue sijaitsee Himosvuoren juurella ja on topografialtaan melko tasaista. Maisemallisesti alue käsittää avoimia peltoalueita, avoimia kenttiä ja laskettelurinteiden alaosa, joita reunustavat tiheähköt metsiköt. Metsiköistä on löytynyt runsaasti liito-oravien jälkiä, mikä on vaikuttanut koko alueen suunnitteluun ja ratkaisuihin. Erillinen luontoraportti sisältäen myös liito-oravaselvityksen on kaavaselostuksen liitteenä.

Viistokuva Himokselta. Kaavoitettava alue sijaitsee kuvan keskellä Himosvuoren juurella rakennetun Keski-Himoksen asemakaava-alueen takana (Lentokuva Vallas Oy 2006).

Rakennettu ympäristö

Alueella ei sijaitse rakennuksia. Himoksella 2002 pidettyjä loma-asuntomessuja varten rakennettiin messukenttä, pysäköintipaikat ja niitä yhdistävät kulkuväylät Länsi-Himoksentien pohjoispuolelle (ns. Haiskankumpui) sekä tulevalle Luoteis-Himoksen ala-asemalle (ns. Aaveparkkipaikka).

Erityiskohteet

Alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita, rakennetun ympäristön suojelukohteita tai inventoituja muinaismuistoja.

Maanomistus ja pohjakartta

Alue on pääosaltaan Jämsän kaupungin omistuksessa tilan 2:79 osalta.

Kaavan pohjakarttana käytetään Jämsän kaupungin kaavoituksen pohjakarttaa. Kartta on ajantasaistettu syksyllä 2006. Lisäksi suunnittelussa on käytetty maanmittauslaitoksen maastotietokantaa sekä ortoilmakuvaa syksyltä 2005 (kansikuvan pohjakartta).

Vaikutusalue

Vaikutusalue, jolle hankkeella saattaa olla vaikutuksia, on suunnittelualuetta laajempi käsittäen koko Himoksen alueen, matkailullisten vaikutusten osalta koko eteläisen Suomen.

1.2 Suunnittelutilanne

Maakuntakaava

Jämsä kuuluu Keski-Suomen liiton toimialueeseen. Keski-Suomen 5. Vaihekaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.8.1999. Kaavassa suunnittelualue on osoitettu matkailutoimintojen alueeksi. Keski-Suomen maakuntakaava on hyväksytty 16.5.2007 maakuntavaltuustossa, joka samalla kumosi 5.vaihekaavan. Maakuntakaava on alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Myös maakuntakaavassa alue on matkailutoimintojen aluetta. Otteet kaavoista liitteinä 2.

Matkailun Master Plan

Koko Jämsän seudulle laadittiin 2000-luvun alussa matkailun Master Plan, minkä strategiset päätavoitteet ovat:

- Matkailutulon kasvattaminen vuoteen 2015 mennessä

- Matkailijamäärien kasvattaminen
- Himoksen markkina-alueen vahvistaminen
- Alueen imagon ja brändin luominen
- Laadun parantaminen
- Yhteistyön parantaminen
- Ympärivuotisuuden kasvattaminen
- Kestävän matkailun periaatteiden toteuttaminen

Keinoiksi tavoitteiden saavuttamiseksi listattiin:

- Kaavoitus- ja tonttipolitiikka
- Työvoimaa
- Laatuohjelma
- Ympäristöohjelma
- Tutkimustoimintaa
- Jatkuva koulutusta
- Matkailustrategia
- Matkailutoimijoiden työnjako ja vastuut
- Markkinointiyhteistyö

Himoksen matkailukeskuksen konseptit:

- o Majoituskapasiteetin ja sen tason nostaminen
- o Ravintolapalveluiden riittävyyden ja tason varmistaminen
- o Monitoimihalli
- o Hyvinvointikylpylä
- o Tapahtuma-areena

Master Planiin liittyi myös maankäyttöosa, jossa esitetyt toiminnot sijoitettiin kartalle. Maankäyttöratkaisut poikkeavat oleellisesti voimassa olevasta osayleiskaavasta. Ote maankäyttöosasta on kaavaselostuksen liitteenä 8.

Yleiskaava

Patalahden ympärille on hyväksytty Säyrylän yleiskaava 17.3.1986. Uutta yleiskaavaa alettiin laatia pian tämän jälkeen 1980-luvun loppupuoliskolla. Himosvuoren yleiskaava valmistui 1.10.1990. Kaavasta valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kumosi sen 4.10.1993, perusteena mm. rakennuslain 1.2 §: yleiskaavaa ei ollut suunniteltu kestävää kehitystä tukevalla tavalla vaan se oli rakennustehokkuuden osalta liian suuri ajatellen alueen viihtyisyyttä ja ympäristövaikutuksia

Uutta Himoksen osayleiskaavaa alettiin laatia 1990-luvun loppupuoliskolla. Kaava hyväksyttiin Jämsän kaupunginvaltuustossa 16.11.1999 ja alistettiin vielä rakennuslain perusteella ympäristökeskuksen vahvistettavaksi. Kaava vahvistettiin Keski-Suomen ympäristökeskuksessa 31.1.2001.

Himoksen osayleiskaavassa asemakaavoitettava alue on osoitettu pääasiassa urheilu- ja virkistyspalvelujen alueiksi VU-1 (rinnealue) ja VU-2 (golf-alue) sekä osin matkailutoimintojen alueeksi RM, lomarakennusalueeksi RA-2 ja pysäköintialueeksi LP. Ote osayleiskaavakartasta on liitteenä 3b.

Himoksen osayleiskaavan muutos ja laajennus on käynnistetty vuoden 2005 lopulla ja se on ehdotusvaiheessa. Kaavan yleistavoitteet ovat:

- Himoksen alueen kehittäminen laskettelukeskuksesta monipuoliseksi ja ympärivuotiseksi matkailukeskukseksi.
- Varautuminen monipuolisempaan ja paikoin tehokkaaseen matkailupalvelurakentamiseen.
- Alueen virkistyspalvelujen turvaaminen.
- Maisemallisten tekijöiden ja luonnonympäristön huomioiminen.

Kaavaratkaisu ja mitoitus perustuvat pitkälti Master Plan selvitykseen. Osayleiskaavan mitoitusluokkakartta ja osa-alueen 1 kaavaehdotuskartta ovat kaavaselostuksen liitteenä 4a ja b.

Asemakaava

Kaavoitettava alue rajautuu lännessä Himoslaakso I:n asemakaavaan, pohjoisessa pieneltä osalta Keski-Himoksen asemakaavaan ja idässä Luoteis-Himos I:n asemakaavaan. Ote kaavatilannekartasta on kaavaselostuksen liitteenä 5

Himoskylän asemakaava on käynnistynyt alueen tärkeimmän maanomistajan, Jämsän kaupungin aloitteesta. Himoksen aluetta toteutetaan Jämsän kaupungin ja yksityisten maanomistajien kesken sovittujen yhteistoimintasopimusten mukaisesti.

1.3 Laaditut tai laadittavat selvitykset

- Luontoselvitys
 - o luontoselvitys (PEOY 04/2006)
 - o liito-oravaselvitys (PEOY 08/2006)
- Osayleiskaavoitukseen liittyvät selvitykset
 - o Himoksen osayleiskaava-alueen rakennusinventointi (Keski-Suomen museo 05/2006)
 - o Luonto- ja maisemaselvityksen täydennys, liito-oravaselvitys (PEOY 08/2006)
 - o Golf-kentän yleissuunnittelu (Mikko Autio 9/2006, II kentän osalta jatkuu)
 - o Muinaismuistojen täydennysinventointi (Mikroliitti Oy 10/2006)
 - o Vt 9 ja mt 16574 tiejärjestelyt (SITO, Tiepiiri 11/2006)
 - o Vesihuollon yleissuunnitelma (PEOY 11/2006)
 - o Patajoen ruoppauksen yleissuunnitelma (IPT Oy 11/2006)
 - o Energiaselvitys/ kaukolämpö ja sähköntuotanto (Elomatic 12/2006)
- Himoskylän alue- ja rakennussuunnittelu (Evata Oy 9/2006, jatkuu)
- Himoskylän kunnallistekniikan yleissuunnittelu (SKOY 11/2006)
- Himoksen alueen YVA (Ramboll 12/200)

- Himosalueen markkina- ja toimintaympäristöanalyysi (Success Factory Oy 31.1.2007)

2 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

2.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Himoksen alue on valtakunnallinen nopeasti kehittyvä laskettelu- ja hiihtokeskus sekä ympärivuotinen matkailukeskus. Alueella on ollut koko Himoksen historian ajan voimakkaita loma-asuntojen rakentamispaineita. Tällä hetkellä Himoksen alueella, vaikka kaksi laajahkoa asemakaavaa on tullut juuri voimaan, on myytäviä asemakaavoitettuja loma-asuntotontteja ("mökkitontteja") enää muutamia.

Alueen kehittymisen ja rakentumisen myötä on tullut tarve entistä monipuolisempaan ympärivuotisiin matkailupalveluihin ja toisaalta niiden vaatimaan tehokkaampaan rakentamiseen. Tätä varten on 2004-2005 laadittu Jämsän kaupungin matkailun Master Plan, jonka periaatteita tällä asemakaavalla toteutetaan.

2.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavoitus käynnistyi kaupungin aloitteesta marraskuussa 2005. Jämsän kaupunki on tehnyt alueelle kaavaillun kylpylän, chalets-huoneistojen ja lomakylän toteuttajien, YIT Rakennuksen, Holiday Club Finland Oy:n ja Hiihtokeskus Himosvuori Oy:n kanssa hanketta koskevan sopimuksen.

2.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osalliset

Yleisesti

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan "kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta."

Osalliset voidaan ryhmitellä seuraavasti:

Maanomistajat ja asukkaat

- kaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat ja asukkaat (soveltuvasti myös laajemmalla alueella)

- alueella toimivat yritykset ja muut toimijat

Viranomaiset

- Keski-Suomen ympäristökeskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen TE-keskus
- Tiehallinto, Keski-Suomen tiepiiri
- Museovirasto
- Keski-Suomen museo
- JÄMSEK Oy

Kunnan hallinto

- kaupunginvaltuusto
- kaupunginhallitus
- lautakunnat

Etujärjestöt ja muut tahot

- energia- ja teleyhtiöt
- luonnonsuojelupiiri

Vireilletulo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin 18.11.2005 ja se on ollut nähtävillä Jämsän kaupungin Teknisessä palvelukeskuksessa. Suunnitelmaa on tarkistettu kahteen otteeseen mm. aluerajauksen osalta. Liite 5.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, kaavoituksen valmisteluaineistoa sekä kaavaluonnoksia on esitelty kaupungin Teknisessä palvelukeskuksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli maankäyttö- ja rakennuslain 62§:n mukaisesti nähtävillä tammikuussa 2006, kaavaluonnos syyskuussa 2006 ja kaavaehdotus marraskuussa 2006.

Viranomaisyhteistyö

Kaavasta pidettiin aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu marraskuussa 2005. Valmisteluvaiheessa kaavasta on neuvoteltu usean lausuntoviranomaisen kanssa. Kaavaluonnoksesta järjestettiin työpalaveri 13.9.2006 ja kaavaehdotuksesta viranomaisneuvottelu 14.11.2006.

Asemakaava on seutukaavan ja maakuntakaavaehdotuksen mukainen, mutta poikkeaa voimassa olevasta Himoksen osayleiskaavasta. Samanaikaisesti asemakaavoituksen rinnalla on laadittavana Himoksen osayleiskaavan muutos ja laajennus, jossa mm. asemakaavan kaavaratkaisut esitetään koko Himoksen kokonaisuuteen sopivina.

2.4 Asemakaavan tavoitteet

Tavoitteena on kehittää Himoksen alue laskettelukeskuksesta monipuoliseksi ja ympärivuotiseksi matkailukeskukseksi, mahdollistaa nykyistä monipuolisempi ja paikoin tehokas palvelu- ja loma-asuntorakentaminen, turvata alueen virkistyspalvelut ja säilyttää luonnonympäristö ja maisema.

Koko Himoksen alueen yöpyjämäärä olisi tarkoitus nostaa nykyisestä n. 0,23 miljoonasta miljoonaan vuoteen 2015 mennessä. Samalla alueen työpaikat lisääntyvät nykyisestä 150 henkilöstä n. 650:een.

2.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kaavan valmisteluvaiheessa kaavaratkaisua on useaan otteeseen tarkasteltu aluevarausten koon ja rajausten suhdetta voimassa olevaan osayleiskaavaan, osayleiskaavan muutokseen ja laajennukseen, luonnonympäristöön ja ympäröivään maankäyttöön sekä alustavasti teiden ja kunnallistekniikan linjauksiin. Käytännössä potentiaalisia vaihtoehtoja esim. keskusraitin linjaukseen ei liito-oravaselvityksen ja topografian vuoksi voitu samanaikaisesti esittää.

Kaavan mitoituksen lähtökohtana on pidetty osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen luonnosaineiston mitoitusta, joka noudattaa pääsääntöisesti Jämsän matkailun Master Plan-selvityksessä esitettyjä rakennusoikeuksia. Master Plan-selvityksen maankäyttökartta ja osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen mitoitus- ja luonnoskartat ovat kaavaselostuksen liitteinä.

3 ASEMAKAAVAN KUVAUS

3.1 Kaavan rakenne

Kaavalla muodostuu liike-, matkailupalvelu- ja loma-asuntoaluetta, joka tiivistää oleellisesti Himoksen matkailualueen rakennetta.

Mitoitus

Suunnittelualueen koko on n. 30 ha. Suunnittelualueelle on osoitettu kaikkiaan 12 korttelia, joiden rakennusoikeus on yhteensä n. 85 000 k-m². Aluetehokkuudeksi muodostuu näin 0,28. Koko suunnittelualueen rakennusoikeus jakautuu tilakohtaisesti seuraavasti:

Tila	Käyttötarkoitus	Pinta-ala	Rakennusoikeus
2:29	RM-4, KL-2	2,0 ha	8000 k-m ²
2:70	RM-4	0,3 ha	1800 k-m ²
2:79	KL-1, RM-4, RA	10,8 ha	62100 k-m ²
2:88	RM-4	1,8 ha	8800 k-m ²
2:89	RM-4	1,2 ha	4500 k-m ²
	yht	16,2 ha	85200 k-m ²

Palvelut

Kaava-alue rajautuu Keski- ja Luoteis-Himoksen rinnealueisiin. Nykyiset hiihtokeskuspalvelut sijaitsevat kaava-alueen eteläpuolella Länsi-Himoksen ja pohjoispuolella Pohjois-Himoksen juurella.

Kaava mahdollistaa uuden kylpylähotellin, monitoimihallin, keskusvuokraamon, useiden rinneravintoloiden sekä pienempimuotoisten liiketilojen toteutumisen tulevaisuudessa keskeisimmälle alueelle.

3.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Ympäristön laatua koskevat tavoitteet toteutuvat kaavaratkaisussa.

3.3 Aluevaraukset

Korttelialueet

Himoskylän kaava-alueelle on muodostettu 12 uutta korttelia.

KL-1 Himoskylän keskeisin uusi palvelu, kylpylä-hotelli, on kaavassa osoitettu liikerakennusten korttelialueeksi merkinnällä KL-1. Korttelin suurin kerrosluku on VII ja rakennusoikeus 24000 k-m². Hotelliin on suunniteltu huoneita n. 170. Kylpylä-hotellin tontin itäpuoleiseen osaan on suunniteltu tori, joka aukeaa laskettelurinteisiin päin. Tori on kaavassa osoitettu ohjeellisena c-osa-alueena.

Havainnekuva rinnetorista (Evata Finland 2006).

KL-2 Laskettelurinteiden juurelle on kaavassa osoitettu yksi rinnetoimintojen ”tukirakennus” liikerakennusten korttelialueiksi KL-2-merkinnällä. Alueelle saa sijoittaa liiketilojen lisäksi asunto- ja toimistotiloja enintään 40% kokonaiskerrosalasta. Luoteis-Himoksen juurella oleva korttelin 4233 suurin kerrosluku on II ja rakennusoikeus 500 k-m².

RM-4 Matkailua palvelevien rakennusten korttelialueet kortteleissa 4239 ja 4240 on osoitettu merkinnällä RM-4, joka sallii matkailupalveluiden ja loma-asuntojen lisäksi sijoitettavaksi liiketiloja enintään 50% kokonaiskerrosalasta. Suurimmat sallitut kerrosluvut vaihtelevat ½kIII...IV...½kIV...V ja rakennusoikeudet on osoitettu kortteli-/rakennusalaakohtaisesti numeerisina vaihdellen 1840...21000 k-m².

RA, RA-1 Loma-asuntojen korttelialueet on osoitettu kaavassa RA- ja RA-1-merkinnöillä. Suurimmat kerrosluvut ovat RA-alueilla Iu½ ja RA-1-alueilla ½kII...III. Rakennusoikeudet on osoitettu korttelikohtaisesti numeerisina.

Muut alueet

VL/s Liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä kulkureitit on pääsääntöisesti osoitettu VL/s-alueiksi (lähivirkistysalue, jolla turvataan liito-oravan elinmahdollisuudet). Lisäksi em. kohteilla ja alueilla on käytetty osa-aluemerkintöjä s-1 (alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 49§:n perusteella suojeltuja liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja) ja luo-1 (Luonnon monimuotoisuuden kannalta

erityisen tärkeä alue, ekologinen käytävä, jolla tulee säilyttää liito-oravan tarvitsemia kulkuyhteyksiä varten puustoinen kaista).

VK-1 Laskettelurinteiden ja Chalets-huoneistojen väliin jäävä keskeisen kevyen liikenteen väylän varrella oleva kaista on osoitettu leikki-, oleskelu- ja tapahtuma-alueeksi VK-1-merkinnällä. Alueelle voi rakentaa käyttötarkoitusta palvelevia vähäisiä rakennuksia ja rakennelmia. Viereistä Chalets-aluetta palveleva leikkipaikka on osoitettu ohjellisen le-osa-alueena.

LP Yleiseen pysäköintiin on varattu 4 erikokoista LP-aluetta eri puolella kaava-aluetta.

- Eteläisin LP-alue on mitoitettu n. 500:lle autolle. Alue sijaitsee nykyisen Länsi-Himoksen laskettelukeskuksen pysäköintialueen kohdalla Länsi-Himoksentien pohjoispuolella ja palvelee sekä laskettelukeskusta, kylpylää ja muita viereisiä palveluja.
- Edelleisen vieressä, Himosraitin toisella puolella oleva LP-alue on mitoitettu n. 200:lle autolle. Alue palvelee samoja toimintoja kuin edellinenkin.
- Alueen koillisosassa oleva LP-alue (ns. Aaveparkkipaikka) sijaitsee kahden puolen Himosraitia ja on mitoitettu yhteensä n. 600:lle autolle. Alue rajautuu pohjoisessa Luoteis-Himoksen asemakaava-alueeseen ja suunniteltuun lämpövoimalaan. Alue sijaitsee suunnitellun ala-aseman tuntumassa ja palvelee laskettelukeskusta ja siihen liittyviä palveluja.
- Kaava-alueen pohjoiskärjessä olevan KL-2-alueen viereen on osoitettu pieni n. 30:n auton LP-alue.

Autopaikkojen vähimmäismäärät korttelialueilla ovat:

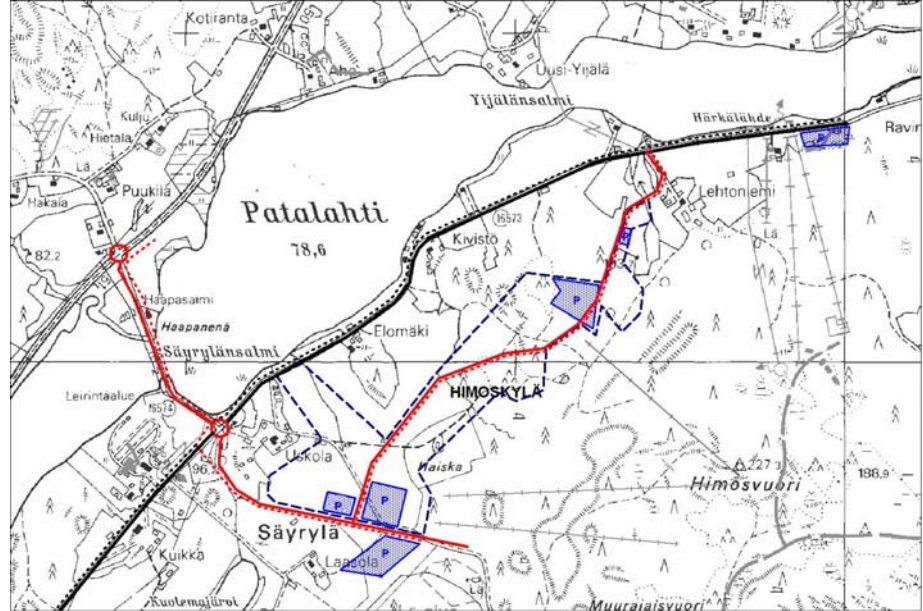
- KL-1-korttelialueella autopaikka/ hotellihuone
- KL-2-korttelialueella autopaikka/ kerrosalan 50 m²
- RM-korttelialueilla 1,2 autopaikkaa/ asunto ja liiketilojen osalta 1 autopaikka/ kerrosalan 50m². RM-korttelialueen autopaikat tulee sijoittaa korttelin alueelle, ei yleiselle pysäköintialueelle eikä kadun varteen.

EN

Alueen pohjoisosaan LP-alueen kylkeen on varattu paikka lämpövoimalalle. Paikka on sopivasti keskeinen tulevan verkoston osalta ja logistiselta sijainniltaan hyvä, mutta myös maisemallisesti riittävän sivussa. Alueelle saa sijoittaa enintään 10 MW tehoisen lämpövoimalan. Savupiipun korkeus on enintään 30 m. Alustavasti alueelle on suunniteltu 5 MW tehoinen KPA-lämpövoimala sekä vara- ja lisäenergian tarpeisiin 5 MW POR-laitos.

Liikenne ja yhdyskuntatekninen huolto

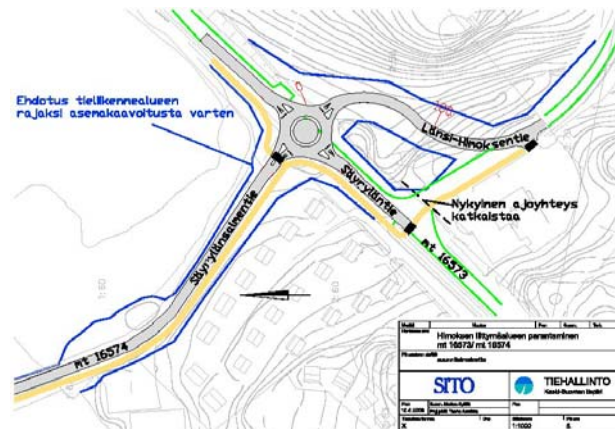
Sekä ulkoinen että sisäinen liikenne tulevat oleellisesti kasvamaan Himoksen alueella ja kasvu koskee myös hiihtokeskussesonin ulkopuolisia aikoja.

Kuva. Himoskylän liikenneverkko. Suunnitellut tiet ja väylät punaisella. Kaava-alueen sisäiset pysäköintipaikat rakentamatta.

Pitkällä tähtäimellä valtatie 9:lle rakennetaan Himoksen eritasoliittymä, mikä on osayleiskaavakartalla osoitettu tavoitteellisenä kaava-alueen ulkopuolelle. Risteys ei ole vielä missään tiehallinnon toteutusohjelmassa. Jämsän kaupungin pohjoiseen liittymään (ns. Hiidenmäen alue) rakennetaan eritasoliittymä ja osa Himoksen liikenteestä voidaan ohjata eritasoliittymän kautta Himokselle maantietä 16573 (Patajoentie).

Alueen ulkoista ajoneuvoliikennettä helpottamaan on Tiehallinnon selvityksen perustella suunniteltu Himoksen kiertoliittymä, kuva alla (Sito/Tiehallinto 2006).

Katualueet on rajattu siten, että Himosraitin varteen mahtuu myös kevyen liikenteen väylä ja osalle kadunvarsipaikoitusta sekä toiselle puolelle paikoin ulkoilureitti. Sekä Himosraitin että Piispanraitin poikkileikkaus on leveydeltään 16 metriä, Himosraitin topografialtaan vaativammissa paikoissa 20 metriä.

Alueen sisäinen vesihuolto toteutuu keskusraitin varteen. Vesihuollon kytkentäratkaisut vaativat lähivuosina merkittäviä investointeja runkovesijohtoihin ja –viemäriin sekä mm. ylävesisäiliöön. Yhtenä vaihtoehtona Himoksen alueen vedensaantiin on rakentaa alueelle oma pinta- tai pohjavedenotto. Ratkaisuja tutkitaan valmistuneessa Himoksen alueen vesihuollon yleissuunnitelmassa,.

Alueen suunniteltu kaukolämpöverkosto tulee kattamaan uudet kerrostaloalueet ja mahdollisesti osan RA-alueen paritaloista, yhteensä n. 180 000 m³. Jatkossa verkosto laajentunee lähialueille. Kuitenkaan olevia sähkölämmitteisiä mökkikyliä ei ole lähitulevaisuudessa taloudellisesti kannattavaa liittää kaukolämmityksen piiriin.

Sähköntuottaminen alueella tuuli-/ muilla vaihtoehtoilta selvitetään lähitulevaisuudessa. Perusoletuksena on että hajautetulla sähköntuotannolla on mahdollisuus tasata Himoksen sähkönkulutuksen huippuja taloudellisesti.

Kaava-alueen johtolinjat kaapeloidaan kadunrakentamisen yhteydessä. Suunnitellut muuntajat merkitään kaavaan rakennusaloina.

Alue kuuluu keskitettyyn jätehuoltoon. Keräyspisteet on osoitettu pysäköintipaikoille (LP-alueet ja p-osa-alueet) kaavamerkinnällä ja katujen levikkeille (Uskolankuja, Oravakuja).

3.4 Kaavan vaikutukset

Yleiset vaikutukset

Tehokkaan keskuksen rakentuminen Himokseen aiheuttaa paljon ympäristövaikutuksia. Tärkeimmät vaikutukset ovat maisemaan, luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvat, liikenteelliset, yhdyskuntataloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Himoksen yleiskaavan vaikutuksia arvioidaan erillisessä YVA-selvityksessä, joka valmistui tammikuussa 2007.

Vaikutukset maisemaan

Suurin ympäristömuutos aiheutuu nykyisen maatalousmaiseman muuttuessa rakennetuksi ympäristöksi. Tehostuvat palvelut ja lomaa-asuminen vaatii aikaisempaa korkeampaa rakentamista, mutta rakennusten suurimmat kerrosluvut on määritelty siten että rakennukset erottuvat maisemassa, mutta eivät juuri kaukomaisemassa Himosvuoren profiilia vasten.

Kaavan toteuttamisen vaikutusta alueen maisemakuvaan tutkitaan rakennussuunnittelun edistyessä havainnekuvilla ja 3D-malleilla.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavaratkaisussa on huomioitu laadittu luontoselvitys liito-oravainventointineen. Luonnonympäristön kannalta arvokkaimmat alueet, liito-oravien levähdys- ja lisääntymisalueet sekä tärkeimmät kulkureitit on osoitettu omilla säilyttävillä kaavamerkinnöillä.

Sosiaaliset vaikutukset

Koska alueella ei ole pysyvää asutusta, kaavanmuutoksen sosiaaliset vaikutukset on tutkittu yleispiirteisesti alueella majoittuvien ja asioivien kannalta.

Kaavan mahdollistamat uudet liike-, matkailu- ja virkistyspalvelut lisäävät koko Himoksen alueen viihtyisyyttä ja tasaa nykyisellään suurta vuodenaikasta vaihtelua. Aluevaraukset on kaavassa pyritty järjestämään siten, että käyttökapasiteetin ollessa suurimmillaankin voidaan turvata riittävät pysäköintitilat sekä tarkoituksenmukaiset tie- ja viheryhteydet.

Liikenteelliset vaikutukset

Kaavaratkaisu lisää sekä ulkoisen että sisäisen liikenteen määrää. Ulkoisen liikenteen välityskapasiteetti paranee keskeisten yleisten teiden liittymien parantumisen yhteydessä.

Sisäinen liikenne kasvaa merkittävimmin ajoneuvo- ja kevytliikenteen osalta Länsi- ja Luoteis-Himoksen laskettelukeskusten välillä. Tätä varten on kaavassa osoitettu uusi Himosraitti. Sen linjauksessa on huomioitu palvelujen ja asumisen saavutettavuus, alueen topografia ja liito-oravien pesäpuut sekä alustavasti kunnallistekniikan verkostojen periaatteet. Raitti on mitoitettu bulevardimaisena.

Kunnallistekniikan yleissuunnittelun yhteydessä on arvioitu korttelien ajoneuvoliittymä- ja pysäköintiratkaisujen toiminnallisuutta ja turvallisuutta erilaisten havainnekuvien avulla sekä yhteistyössä tie- ja väyläsuunnittelijoiden kanssa.

Kulttuurilliset vaikutukset

Suunnittelualueella ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti arvokkaita suojelukohteita eikä muinaismuistoja.

3.5 Ympäristön häiriötekijät

Nykyisistä häiriötekijöistä merkittävin on talvella viereinen rinnetoiminta, mistä aiheutuu melua ja valoa.

Kaava toteutuessaan lisää oleellisesti ajoneuvoliikennettä.

3.6 Kaavamerkinnät ja –määräykset

Kaavamerkinnät ja – määräykset ovat asetuksen ja ministeriön ohjeiden mukaiset. Liito-oravamääräyksissä on sovellettu ympäristöministeriön 9.11.2005 laatimaa ohjekirjettä ”Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa”.

4 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

4.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Himoksen alueen toteutusta ohjataan investointiohjelmalla, jossa on mm. seuraavat kohdat:

- Himoksen alueen tiejärjestelyt
- Patajoen ruoppaus
- Kylpylä-/ hotellikompleksi
- Pientalo/ loma-asutus
- Maastohiihtokeskus
- Rinnerakentaminen/ hissit
- Golfkentät
- ICT-palvelut
- Vesi- ja jätevesihuolto
- Jv-puhdistamo
- Sisäinen katu- ja tierakennus
- Energialaitos KPA 5 MW
- Reitistöt
- Vesiliikuntapuisto ja saunakylä
- Ensilumenlatu ja jokasäänrinne
- Kalliotilat
- Areena

Varsinaisesti Himoskylän alueelle kohdistuu seuraavat hankkeet:

Kylpylähotellin rakentaminen käynnistyy heti kaavan saatua lainvoiman.

Kunnallistekniikan yleissuunnitelmaa tarkentavan rakennussuunnitelman laatiminen on aloitettu elokuussa 2007 (Pöyry Environment Oy).

Kaukolämpölaitoksen ja –verkon suunnittelu alkaa vuoden 2008 alussa.

Yleisten teiden tiejärjestelyt tarkentuvat rakennussuunnitelmilla. Niistä Hiidenmäen eritasoliittymän asemakaavanmuutos ja rakennussuunnittelu on jo käynnissä.

Uusien kortteleiden rakennussuunnittelu on alkanut jo kaavan valmisteluvaiheessa ja etenee kaavoituksen rinnalla huomioiden koko Himoskylän aluekokonaisuuden. Näin ollen alueelle ei ole tarpeen laatia rakennustapaohjeita.

4.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Joidenkin keskeisimpien hankkeiden toteuttamisen aikataulu on jo laadittu. Kylpylä-hotellin rakentaminen pitäisi käynnistyä jo tulevana talvena. Myös kunnallistekniikan rakennussuunnittelu käynnistyy alkuvuodesta 2008 ja rakentaminen vielä kevään aikana.

4.3 Toteutuksen seuranta

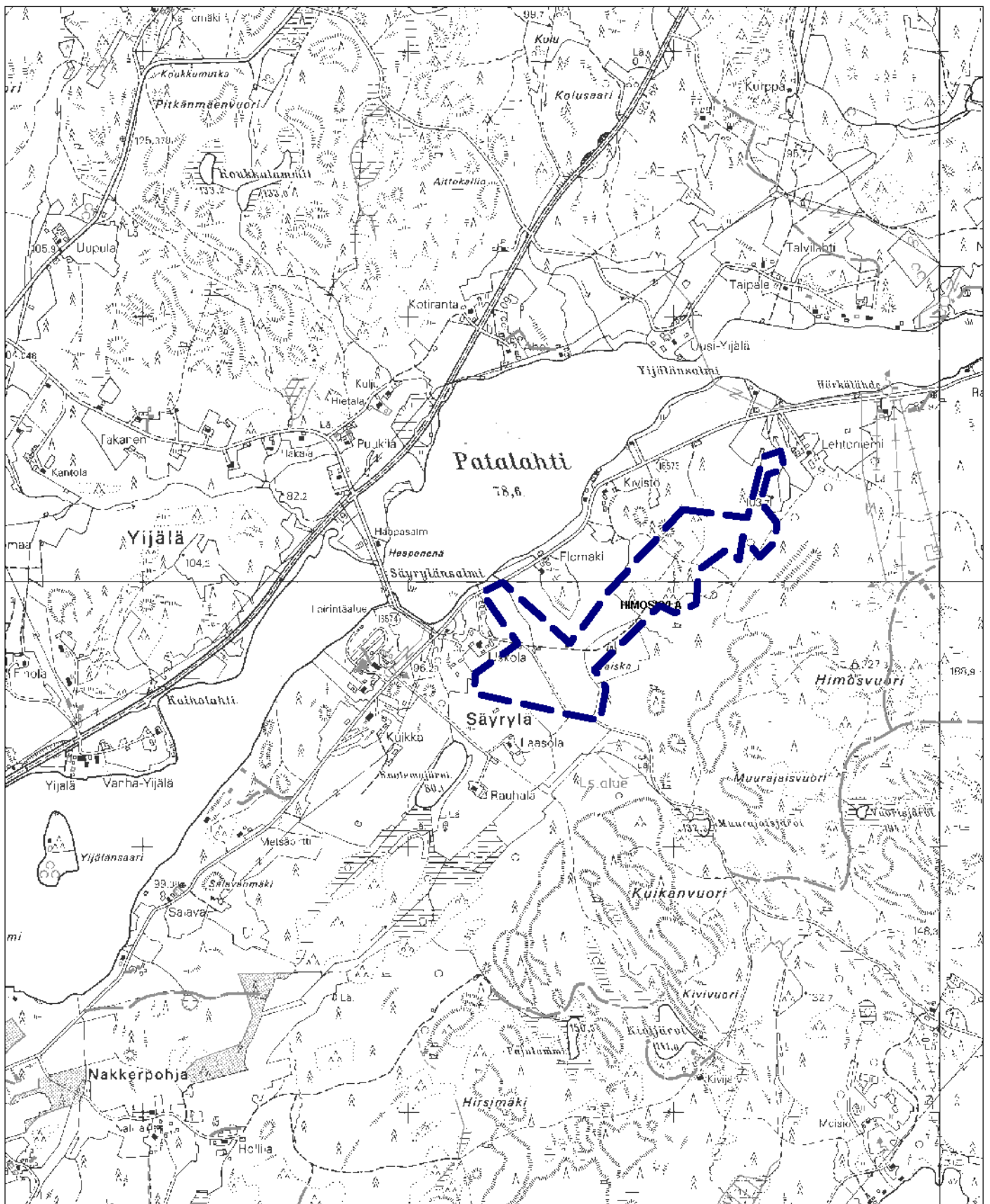
Toteutuksen seuranta on kaupungin teknisellä palvelukeskuksella sekä rakennusvalvontatoimistolla sekä liito-oravakysymyksissä Keski-Suomen ympäristökeskuksella.

Jyväskylässä 21.9.2006/ tarkistettu 28.11.2006 ja 7.8.2007

Pöyry Environment Oy

Ilkka Jalkanen
dipl.ins. SNIL

Ora Nuutinen
dipl.ins.

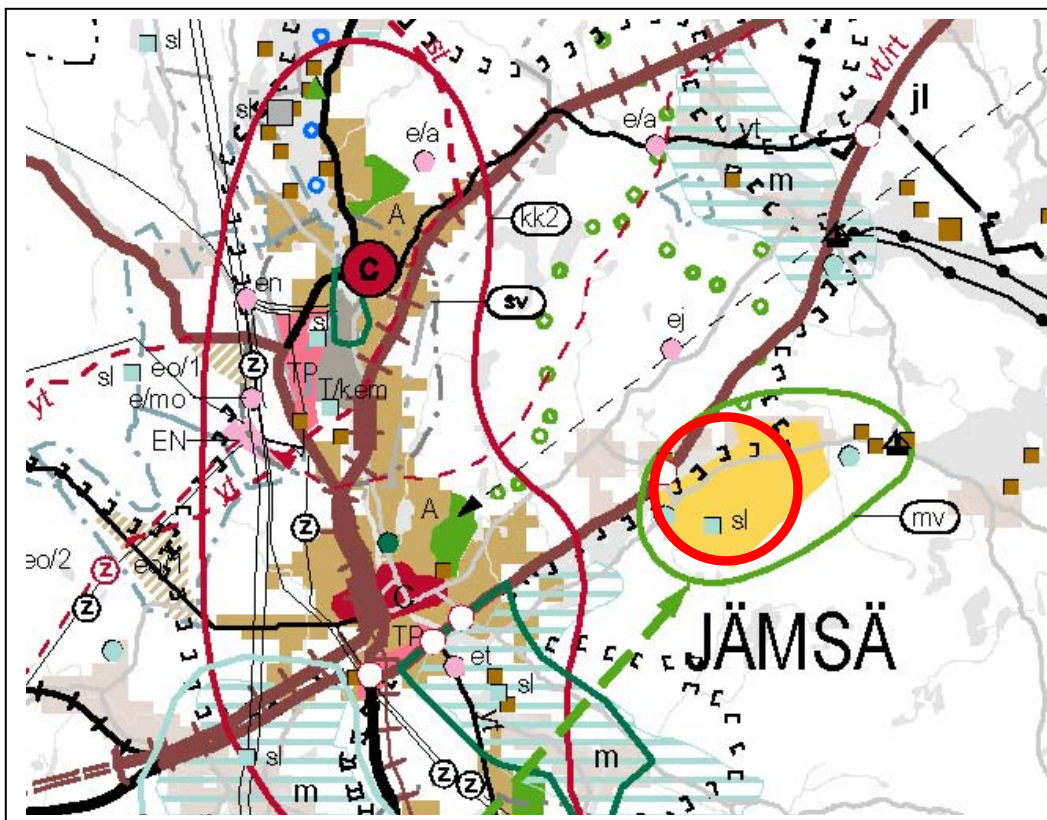
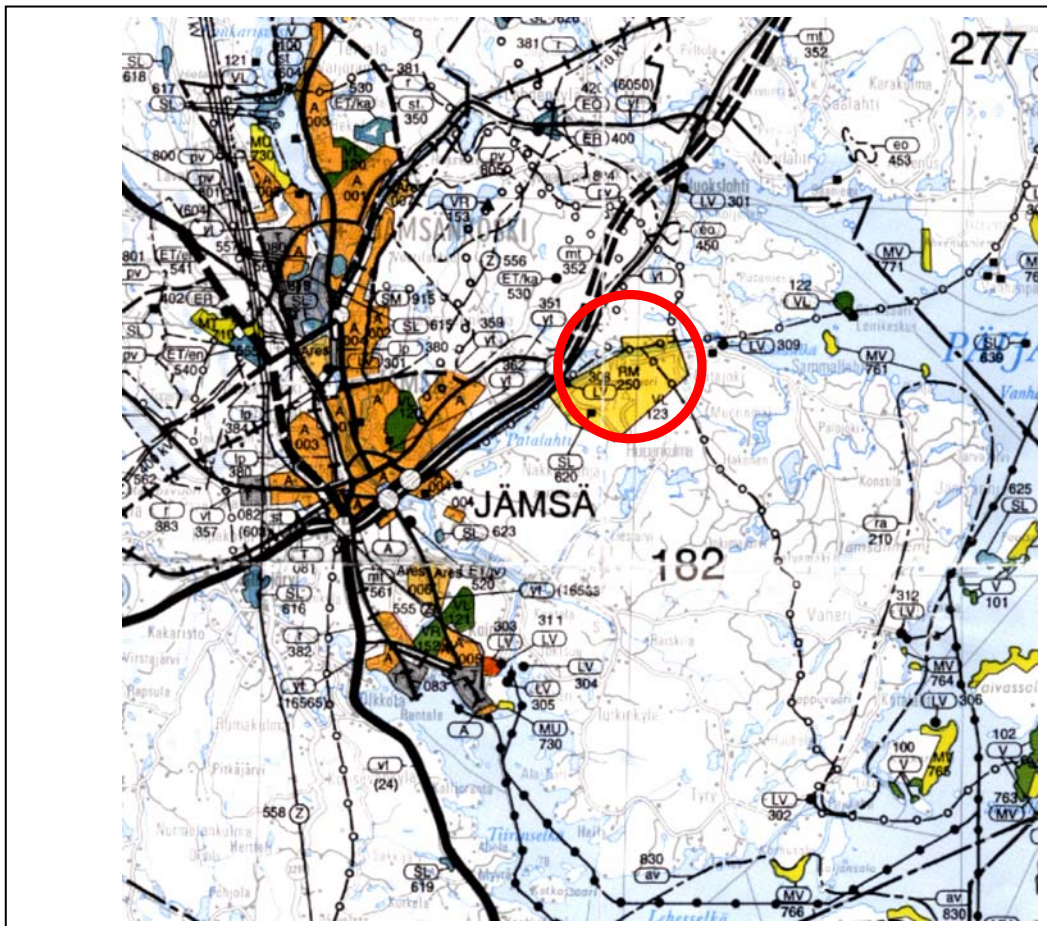

Jämsän kaupunki
Himoksen alue

LIITE 1

HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVA

ALUEEN RAJAUS 1:20000

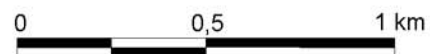

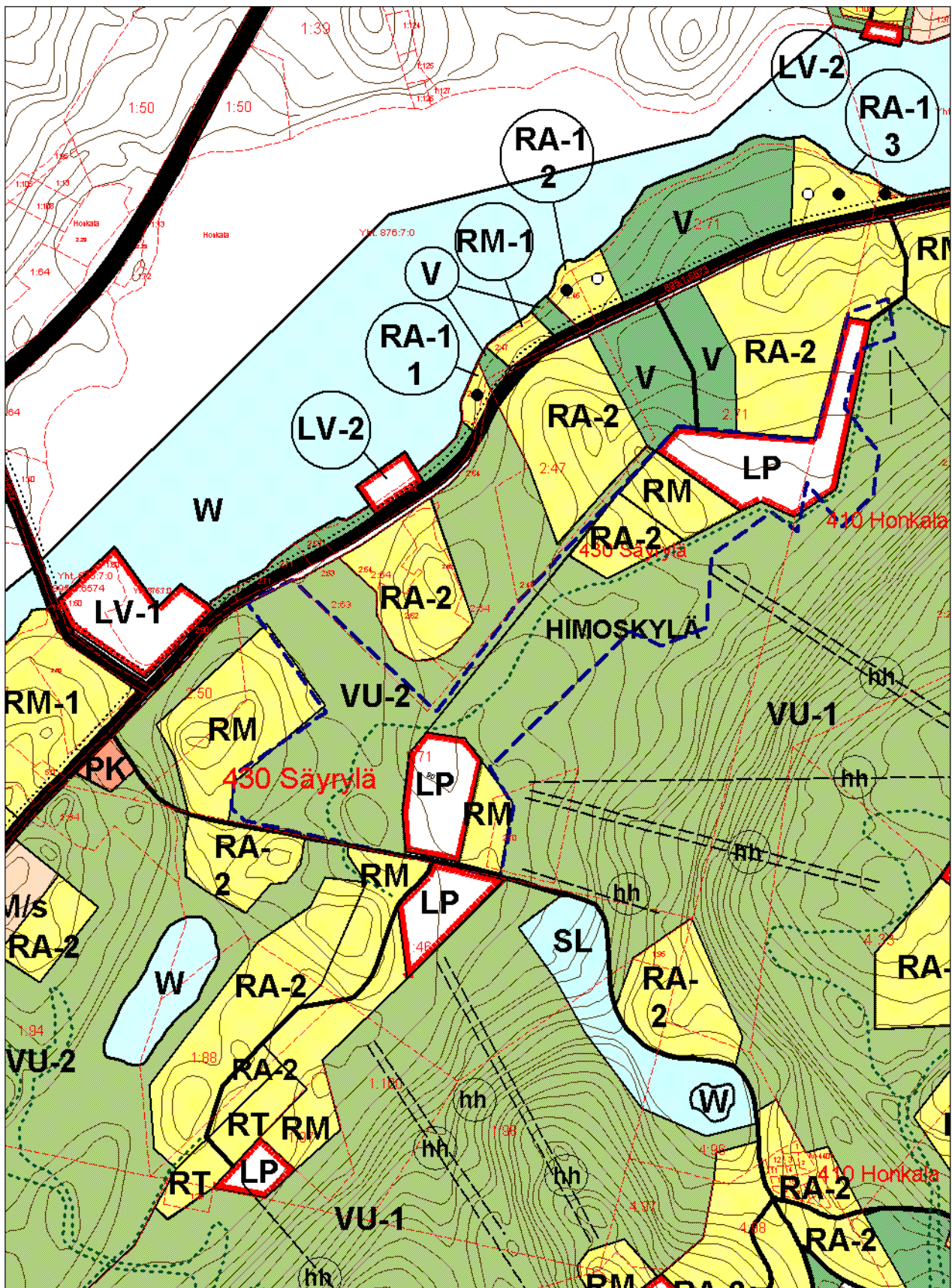
Jämsän kaupunki
Himoksen alue

Liite 2

HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVA

Ote seutukaavasta ja
maakuntakaavaehdotuksesta

Jämsän kaupunki
Himoksen alue

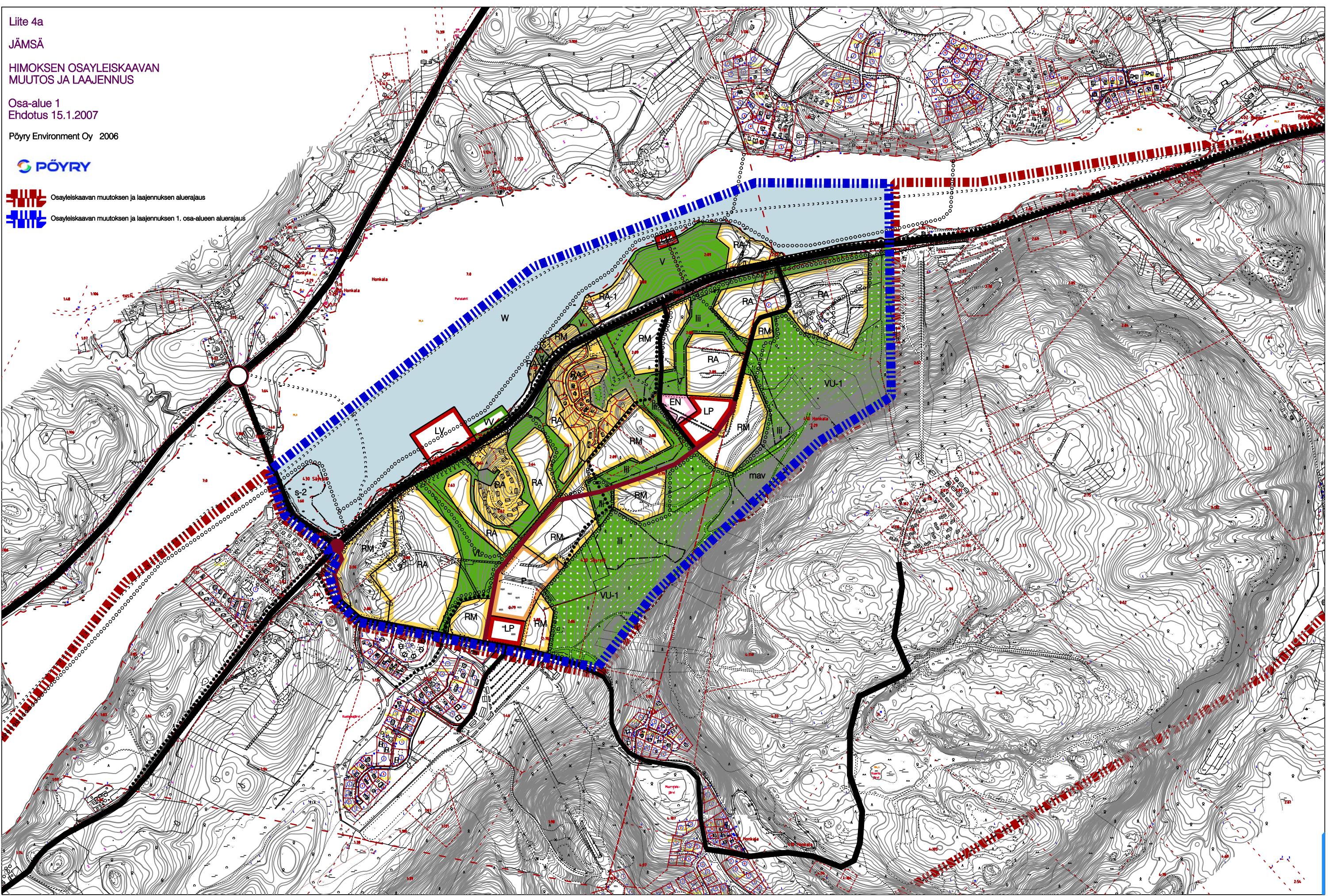
HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVA

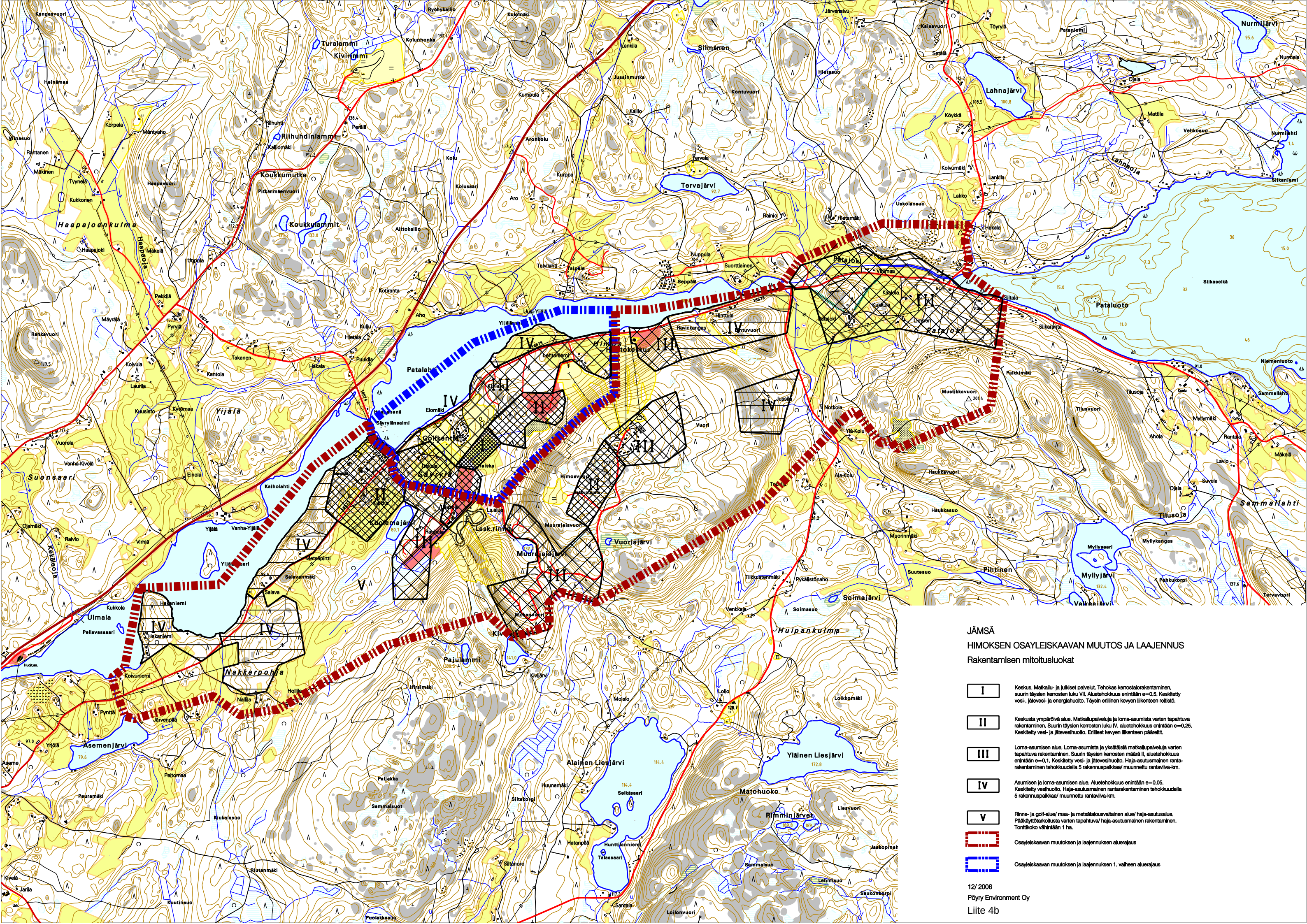
LIITE 3b

Ote Himoksen osayleiskaavasta

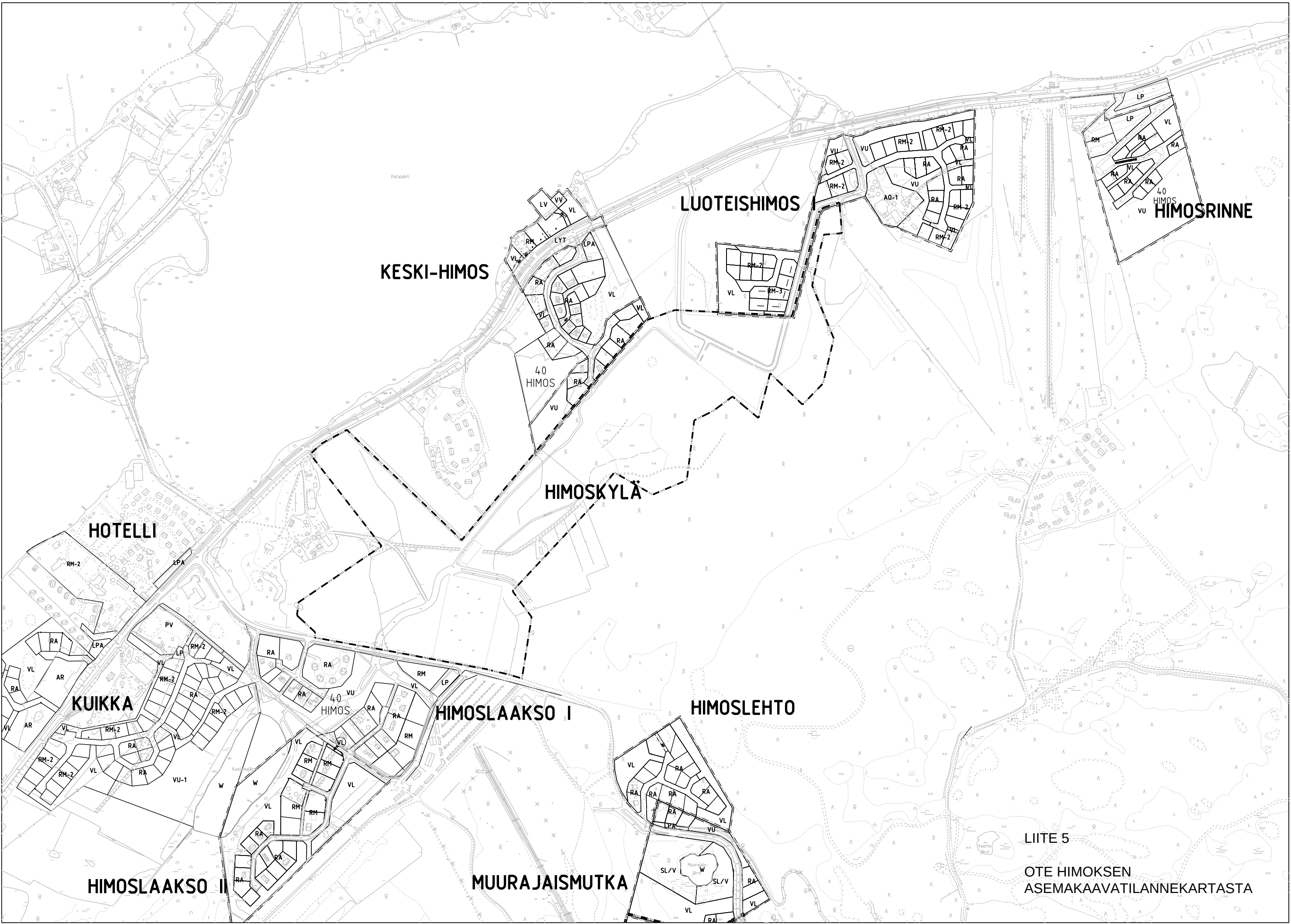
- Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen aluerajaus
- Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen 1. osa-alueen aluerajaus

JÄMSÄ
HIMOKSEN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS
Rakentamisen mitoitussuorat

- I** Keskus. Matkailu- ja julkiset palvelut. Tehokas kerrostalorakentaminen, suurin täysien kerrosten luku VII. Aluetehokkuus enintään $e=0.5$. Keskitetty vesi-, jätevesi- ja energiahuolto. Täysin erillinen kevyen liikenteen reitistö.
 - II** Keskusta ympäröivä alue. Matkailupalveluja ja loma-asumista varten tapahtuva rakentaminen. Suurin täysien kerrosten määrä II, aluetehokkuus enintään $e=0.1$. Keskitetty vesi- ja jätevesihuolto. Erilliset kevyen liikenteen päätteet.
 - III** Loma-asumisen alue. Loma-asumista ja yksittäisiä matkailupalveluja varten tapahtuva rakentaminen. Suurin täysien kerrosten määrä II, aluetehokkuus enintään $e=0.1$. Keskitetty vesi- ja jätevesihuolto. Haja-asutusmainen rantarakentaminen tehokkuudella 5 rakennuspaikkaa/ muunneltu rantaviiva-km.
 - IV** Asumisen ja loma-asumisen alue. Aluetehokkuus enintään $e=0.05$. Keskitetty vesi- ja jätevesihuolto. Haja-asutusmainen rantarakentaminen tehokkuudella 5 rakennuspaikkaa/ muunneltu rantaviiva-km.
 - V** Rinne- ja golf-alue/ maa- ja metsätalousvaltainen alue/ haja-asutusalue. Pääkäyttötarkoitukseltaan tapahtuva/ haja-asutusmainen rakentaminen. Toritkoko vähintään 1 ha.
- Red dashed line** Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen aluerajaus
- Blue dashed line** Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen 1. vaiheen aluerajaus

28.2.2006
67050613.BJ

Jämsän kaupunki

HIMOSKYLÄN ASEMAKAAVAN
LUONTOSelvitys

Huom. Alueen liito-oravatiedot ovat tarkentuneet Himoksen liito-oravaselvityksessä (Pöyry Environment Oy 2006)

Tiivistelmä

Tämä luontoselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoksen alueelle Himoskylän asema-kaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kerätä tietoa alueen luonnonympäristöstä sekä esittää sen perusteella suosituksia maankäytölle. Erityisesti pyrittiin löytämään ja rajaamaan luonnonarvoiltaan ja maisemaltaan merkittävät kohteet, jotta ne voidaan ottaa maankäytön suunnittelussa huomioon.

Selvitysalue on rakentamisen voimakkaasti muuttamaa Himoksen hiihtokeskuksen ydinaluetta. Rakennettujen alueiden välissä on kuusivaltaisia metsäalueita, joista löytyy lehtipuustoa ja paikoin lehtokasvillisuutta. Selvitysalueella ei todettu luonnonsuojelulain (LSL 29 §), metsälain (ML 10 §) tai vesilain (VL 17a §) mukaisia kohteita.

Selvitysalueelta löytyi 3 erillistä liito-oravaesiintymää, jotka ovat mahdollisia lisääntymisalueita. Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain perusteella (LSL 49 §). Alueelle tehdään erillinen liito-oravaselvitys kevättalvella 2006.

Turussa 28.2.2006

Tommi Lievonon
projektipäällikkö
Maa ja Vesi Oy

Soile Turkulainen
biologi
Maa ja Vesi Oy

Yhteystiedot:

Maa ja Vesi Oy
Ilmarisenkatu 18, 20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. (02) 510 0500
Fax (02) 510 0501
maajavesi.poyry.fi

Copyright © Maa ja Vesi Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Maa ja Vesi Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

SISÄLTÖ:

Tiivistelmä

1	JOHDANTO	1
2	TYÖMENETELMÄT	1
2.1	Lähtötiedot	1
2.2	Maastokartoitukset	2
3	SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	2
4	OSA-ALUEIDEN KUVAUKSET JA MERKITTÄVÄT LUONTOKOhteet	2
4.1	Osa-alue 1: Himoskylän pohjoisosa	2
4.1.1	Uhanalaiset ja luontodirektiivin liitteen IV a lajit	3
4.2	Osa-alue 2: Himoskylän keskiosa	3
4.3	Osa-alue 3: Himoskylän eteläosa	4
4.3.1	Uhanalaiset ja luontodirektiivin liitteen IV a lajit	4
4.3.2	Muut huomionarvoiset lajit	5
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	5

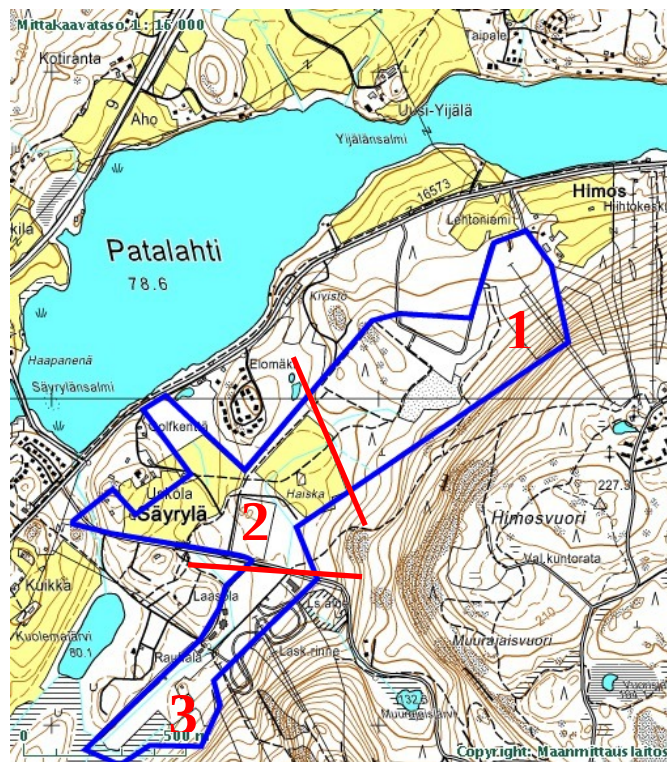
Valokuvat: Tommi Lievonon ja Soile Turkulainen 2005

1 JOHDANTO

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että luontoarvot otetaan huomioon alueiden käyttöä suunnittaessa (MRL 28 §). Kaavojen tulee perustua riittäviin selvityksiin ja kaavan luontoselvityksen ja vaikutusarvion tulee ulottua koko sille alueelle, jolla kaavan arvioidaan vaikuttavan oleellisesti (MRL 9 §).

Tämä luontoselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoksen alueelle Himoskylän asemakaavaa varten (kuva 1). Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueella olevat luonnonarvoiltaan ja maisemaltaan merkittävät kohteet, jotta ne voidaan ottaa maankäytön suunnittelussa huomioon. Selvitykset tekivät FM biologi Soile Turkulainen ja FM biologi Tommi Lievonen Maa ja Vesi Oy:stä.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti (sininen raja) ja osa-alueet 1,2 ja 3 (pohjois-, keski- ja etelä-osa).

2 TYÖMENETELMÄT

2.1 Lähtötiedot

Lähtötietojen perusteella selvitysalueella ei ole valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin sisältyviä alueita, luonnonsuojelulailta rauhoitettuja kohteita eikä maakunnallisissa selvityksissä mainittuja kohteita. Selvitysalueen tuntumassa Kuikanvuoren alarinteessä sijaitsee vuonna 1985 rauhoitettu 1,2 ha:n kokoinen Säyrylän lehto.

Himoksen alueelle on tehty koko aluetta koskeva luontoselvitys (Jämsän kaupunki 1988) ja sen päivitys (Joutsela 1996). Lisäksi selvitysalueen lähialueille on tehty asemakaavoja varten luontoselvityksiä (Maa ja Vesi Oy 1999-2005). Keski-Suomen ympäristö-

keskuksen mukaan HERTTA-järjestelmässä ole tietoja uhanalaisista lajeista tällä alueella.

2.2 Maastokartoitukset

Selvitysalueelle tehtiin maastokäynnit 2. ja 25.11.2005. Maastokäyntien aikana kartoitettiin alueen kasvillisuustyyppit pääpiirteissään. Eläimistöä tehdyt havainnot kirjattiin ylös, mutta esimerkiksi linnustoselvityksen tekemiseen vuodenaika ei ollut sopiva. Eri-tyisesti pyrittiin löytämään ja rajaamaan luonto- ja maisema-arvoiltaan merkittävät kohteet, joita ovat:

- Luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaiset luontotyyppit
- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaiset tärkeät elinympäristöt
- Vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaiset luonnontilaisina säilytettävät kohteet
- Uhanalaisuusluokituksen (Rassi ym. 2000) mukaiset lajit
- Luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen IV(a) mukaiset lajit (mm. liito-orava)
- Lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I mukaiset lajit
- Muut luontoarvoiltaan huomionarvoiset kohteet (esim. Meriluoto & Soininen 1998)

3 SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Himoksen alue sijaitsee Jämsän kaupungissa Keski-Suomen maakunnassa, noin 10 km kaupungin keskustasta koilliseen. Himoskylän asemakaava-alue sijoittuu alueen länsiosaan Patalahden ja Himosvuoren ja Kuikkavuoren väliselle Säyrylän alueelle (kuva 1). Alue on pohjois-eteläsuunnassa noin 2 km pitkä, 100-300 m leveä ja pinta-alaltaan noin 60 ha.

Himoskylä on jo nykyisellään rakentamisen voimakkaasti muuttamaa Himoksen hiihtokeskuksen ydinaluetta. Laskettelurinteiden, teiden ja majoitus- ja palvelurakennusten välissä on pieniä metsäkuvioita ja etelässä alue ulottuu Kuikkavuoren metsäiseen rinteseen ja Kuolemajärven ojitettuun suohon. Alueen keskiosa on ollut ennen peltoa.

Topografialtaan alue on Patalahden rantaa myötäilevää kumpuilevaa ja osin tasaista maastoa, joka idässä rajoittuu jyrkkinä kohoaviin Himosvuoreen ja Kuikanvuoreen. Alueen vedet virtaavat kohti Patalahtea, joka kuuluu Suur-Päijänteen vesistöalueen Päijänteen lähialueeseen (14.221) - muutamia ojia lukuun ottamatta selvitysalueella ole vesistöjä. Metsäalueet ovat enimmäkseen tuoreen ja lehtomaisen kankaan varttuneita kuusivaltaisia sekametsiä, nuoria taimikoita tai tuoreita hakkuita.

Seuraavassa on esitetty lyhyet kuvaukset osa-alueista sekä jokaisen kohdalla luontoarvoiltaan merkittäviksi arvioidut kohteet.

4 OSA-ALUEIDEN KUVAUKSET JA MERKITTÄVÄT LUONTOKOhteet

4.1 Osa-alue 1: Himoskylän pohjoisosa

Alue sijoittuu laskettelurinteiden ja rakennetun ranta-alueen väliseen metsäiseen maastoon. Alueella risteilee teitä ja polkuja ja pohjoisosassa on paikoitusalue ja muuta avoimeksi raivattua tilaa. Metsäsaarekkeet ovat varttunutta kuusimetsää tai nuorta taimikkoa. Alueella ei todettu metsälain, vesilain tai luonnonsuojelulain mukaisia kohteita. Sen sijaan sieltä löytyi jälkiä liito-oravasta.

Kuvat 2 ja 3. Himoskylän pohjoisosan pienistä metsäsaarekkeista löytyi liito-oravien jätöksiä (pohjoisempi alue vas., eteläisempi oik.)

4.1.1 Uhanalaiset ja luontodirektiivin liitteen IV a lajit

Maastokartoituksissa löytyi liito-oravan jätöksiä sekä alueen pohjoisreunalta pienestä metsäsaarekkeesta että eteläiseltä laajemmalta metsäalueelta. Pohjoinen alue on rintaiden, polkujen ja teiden väliin jäänyt järeähköjä kuusia ja koivua kasvava pieni (n. 1 ha) metsikkö, jossa liito-oravan papanoita oli useiden puiden alla ja jopa runsaasti. Rakentaminen on eristänyt jo alueen, niin että metsäiset kulkuyhteydet sinne ovat huonot.

Eteläiseltä alueelta liito-oravan papanoita löytyi metsän reunassa kasvavan nuorehkon haavan alta, mutta ei muualta. Polkujen ja avoimiksi raivattujen alueiden rajaama metsikkö (n. 3 ha) on varttunutta harventamatonta kuusikkoa, jossa on myös järeitä puita ja periaatteessa se soveltuu liito-oravalle asuinmetsäksi. Haapoja alueella on vain muutamia eivätkä nekään järeitä. Alue rajoittuu laajempaan metsäalueeseen (n. 7 ha), joka on harvennettua kuusimetsää ja osin nuorta lehtipuustoista kuusitaimikkoa ja nuorta mänikköä. Tältä alueelta ei löytynyt liito-oravan papanoita, mutta liito-oravan liikkuminen myös siellä on mahdollista. Kokonaisuutena keskiosan metsäalue on melko eristynyt, vaikka ylös rinteeseen päin liito-oravien liikkuminen lienee mahdollista.

Suositus: Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain 1996/1096 49§ mukaan. Heikentäväksi toimenpiteeksi tulkitaan yleensä sellainen alueella tapahtuva muutos, joka estäisi lajia jatkossa esiintymästä kohteessa tai tuhoaisi sinne vievät kulkuyhteydet. Alueella on tarpeen tehdä sopivaan vuodenaikaan tarkempi liito-oravaselvitys, jotta pesä- ja ruokailupuut voidaan karottaa ja esiintymä rajata tarkemmin.

4.2 Osa-alue 2: Himoskylän keskiosa

Himoskylän keskiosa on enimmäkseen entistä peltoa, jolle on rakennettu tai ollaan rakentamassa. Alueella ei todettu metsälain, vesilain tai luonnonsuojelulain mukaisia kohteita eikä muitakaan luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita. Tien laidassa on maisemallisesti huomionarvoinen kookas mänty (Joutsela 1996).

4.3 Osa-alue 3: Himoskylän eteläosa

Alue koostuu jyrkästi nousevasta rinteestä ja sen alapuolisesta ojitetun suon reunasta. Rinteestä osa on hakkuuta, mutta sen reunoilla ja yläpuolella on varttunutta, osin hyvin järeää ja lahoppuustoista kuusivaltaista metsää, jossa on runsaasti haapaa. Aluskasvillisuus on rehevän lehtomaista ja siellä täällä tavataan lehtolajeja kuten lehtokuusamaa, näsiää ja kevätlinnunsilmää.

Rinteen laskettelurinteeseen rajoittuva reuna on mainittu lehtokohteena (Joutsela 1996), mutta maastokartoituksissa sen ei havaittu eroavan muusta rinteestä. Puumaisia lehmuk-sia tällä alueella kasvoi yhdessä ryhmässä 6 kpl ja yksi erillinen, mutta tämä ei riitä tekemään kohteesta luonnonsuojelulain mukaista jalopuumetsikköä (vaatimus 20 kpl/ha). Rinteen alapuolinen Kuolemajärveen rajoittuva suo on mainittu huomionarvoisena suo-kohteena, vaikka onkin ojitettu ja kasvillisuudeltaan tavanomainen (Hamarus 1988, Joutsela 1996). Selvitysalueelle ulottuva suon koillisosa on muuta suota kuivempi ja vähämerkityksellisempi.

Alueella ei todettu mitään metsälain, vesilain tai luonnonsuojelulain mukaisia kohteita. Sen sijaan myös sieltä löytyi jälkiä liito-oravasta.

Kuvat 4 ja 5. Näkymä Himoskylän eteläosan rinteeseen (vas.) ja rinteen yläosan metsää.

4.3.1 Uhanalaiset ja luontodirektiivin liitteen IV a lajit

Hakkuualueen eteläpuolelta löytyi liito-oravan papanoita useiden haapojen alta. Rinteen alla suon reunassa on runsaasti liito-oravalle ruokailupuiksi sopivia nuoria haapoja ja harmaaleppiä. Myös hakkuualueen yläpuolella on hyvin liito-oravalle sopivaa biotooppia, sillä siellä on kymmeniä hyvin järeitä kuusia ja haapoja, myös kolopuita. Tältä alueelta ei löytynyt papanoita, mutta on todennäköistä että liito-oravat vähintään liikkuvat koko metsäisen rinteen alueella: myös hakkuualueella on pystyssä haapoja, joista ainakin reunimmaisiet ovat liito-oravien tavoitettavissa.

Suositus: Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain 1996/1096 49§ mukaan. Heikentäväksi toimenpiteeksi tulkitaan yleensä sellainen alueella tapahtuva muutos, joka estäisi lajia jatkossa esiintymästä kohteessa tai tuhoaisi sinne vievät kulkuyhteydet. Alueella on tarpeen tehdä sopivaan vuodenaikaan tarkempi liito-oravaselvitys, jotta oleskelu- ja ruokailupuut voidaan kartoittaa ja esiintymä rajata tarkemmin.

4.3.2 Muut huomionarvoiset lajit

Rinteen yläosassa oli useiden järeiden kuusten alla valkeita ulosteita, mikä kertoo jonkin päiväpetolinnun tai pöllön oleilevan alueella: mahdollinen on ainakin kanahaukka. Lisäksi alueella havaittiin lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva pyy, jolle alue tarjoaa sopivaa elinpiiriä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitysalue on rakentamisen voimakkaasti muuttamaa Himoksen hiihtokeskuksen ydinaluetta. Rakennettujen alueiden välissä ja reunamilla on kuusivaltaisia metsäalueita, joista löytyy lehtipuustoa ja paikoin lehtokasvillisuutta.

Selvitysalueella ei todettu luonnonsuojelulain (LSL 29 §), metsälain (ML 10 §) tai vesilain (VL 17a §) mukaisia kohteita. Uhanalaisista lajeista alueella todettiin liito-orava (*Pteromys volans*), jonka papanoita löytyi 3 erillisestä paikasta. Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain perusteella (LSL 49 §). Alueelle tehdään erillinen liito-oravaselvitys kevättälvellä 2006. Lintudirektiivin liitteen I lajeista alueella havaittiin pyy (*Bonasa bonasia*), jonka esiintymisen alueella voidaan kuitenkin katsoa olevan turvattua (alueelle ei tehty varsinaista lintuselvitystä).

Luontoselvityksen perusteella selvitysalueelle voidaan sijoittaa rakentamista, mikäli se on mahdollista toteuttaa niin, että liito-oravaesiintyminen elinkelpoisuus turvataan. Eri-tyistä huomiota tulee kiinnittää esiintymien välisten kulkuyhteyksien säilymiseen.

LÄHTEET:

Hamarus, A. 1988: Himosvuoren alueen luontoselvitys. 13 s. + 2 karttaa.

Joutsela, H. 1996: Himosvuoren alueen luontoselvitys. 16 s. + valokuvat sekä kartta 1: yleistä luonnoloista ja kartta 2: virkistyskäyttöä ja rakentamista rajoittavat kohteet. Jämsän kaupunki.

Keski-Suomen ympäristökeskus 2005: Hertta-järjestelmän tiedot uhanalaisista lajeista. 8.12.2005.

Maa ja Vesi Oy (1999-2005): Seuraavien alueiden asemakaavojen luontoselvitykset: Kuikka ja Luoteis-Himos (2005), Honkaranta (ent. Himoskylä) (1999 ja 2004), Länsihuippu (ent. Himoslähde II/2) (2000 ja 2004), Himosranta (2003), Himoslehto ja Lakialue (2001) sekä Nuppula ja Kaunisto (1999).

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2000: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – 432 s. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Kirje 9.11.2005.

[illegible]

Jämsek Oy ja Jämsän kaupunki

Himoksen liito-oravaselvitys

Yhteenveto

Tämä liito-oravaselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoskylän asemakaava-alueelle, suunnitellun golfkentän kahdelle vaihtoehtoiselle alueelle sekä Patajoen ympäristöön. Selvityksen maastotyöt tehtiin 19.- 21.4. ja 2.- 6.5.2006 ja joitakin täsmennyksiä tietoihin tuli vielä kesän 2006 aikana.

Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat selvitysalueella sekä määritellä liito-oravien liikkumiselle tärkeät kulkuyhteydet. Liito-orava on uhanalainen, rauhoitettu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain 1996/1096 49 §:n mukaan.

Selvityksessä alueelta kirjattiin ylös 9.6.2006 mennessä 474 liito-oravapuuta. Yleispiirteiltään Himoksen aluetta voidaan pitää hyvin liito-oravalle soveltuvana elinympäristönä, sillä varttuneet kuusivaltaiset metsät ovat yleisiä ja niissä on monin paikoin runsaasti haapaa. Lisäksi alueelta löytyy liito-oravan suosimia puronvarsia, kallionaluksia ja peltonreunametsiä.

Varmoina pidettäviä liito-oravien pesäpaikkoja (koloja tai risupesä) alueella todettiin 27 ja mahdollisia lisäksi 5. Kolohaapoja löytyi kolmasosasta esiintymiä, joten pääosin liito-oravien pesäpaikat lienevät kuusissa vanhoissa oravanpesissä. Papanalöytöjen ja metsän rakenteen perusteelta alueelta rajattiin esiintyminä 18 liito-oravareviirien ydin- aluetta. Esiintymät suositellaan jätettäväksi voimakkaasti maankäyttöä muuttavien toimenpiteiden ulkopuolelle ja niiden välisten yhteyksien säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Turussa 3.7.2006

Pöyry Environment Oy

Tommi Lievonon
toimialapäällikkö

Soile Turkulainen
projektipäällikkö

Yhteystiedot:
Ilmarisenkatu 18
20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. (02) 510 0500
Fax (02) 510 0501
maajavesi.poyry.fi

Copyright © Pöyry Environment Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Environment Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

SISÄLTÖ

Yhteenveto

1	JOHDANTO	1
2	LIITO-ORAVAN ESIINTYMINEN JA SUOJELU	1
2.1	Liito-oravan esiintyminen Suomessa	1
2.2	Liito-oravan suojelu	2
3	LIITO-ORAVAN ELINYMPÄRISTÖ JA ELINTAVAT	2
3.1	Liito-oravan elinympäristö	2
3.2	Liito-oravan ravinto	2
3.3	Liito-oravan reviiri ja liikkuminen	3
4	SELVITYSMENETELMÄ	3
5	SELVITYKSEN TULOKSET	4
5.1	Yleistä	4
5.2	Esiintymät Himoskylän asemakaava-alueella	5
5.3	Esiintymät Golf1-alueella	6
5.4	Esiintymät Golf2-alueella	10
5.5	Esiintymät Patajoen alueella	10
5.6	Esiintymä selvitysalueen ulkopuolella	11
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	11
6.1	Hävittämis- ja heikentämiskielto	11
6.2	Poikkeamislupa kieltoon	12

Liitteet:

Liitteet 1-3: Kartat.

Ilmakuvat Lentokuva Vallas Oy 28.2.2006

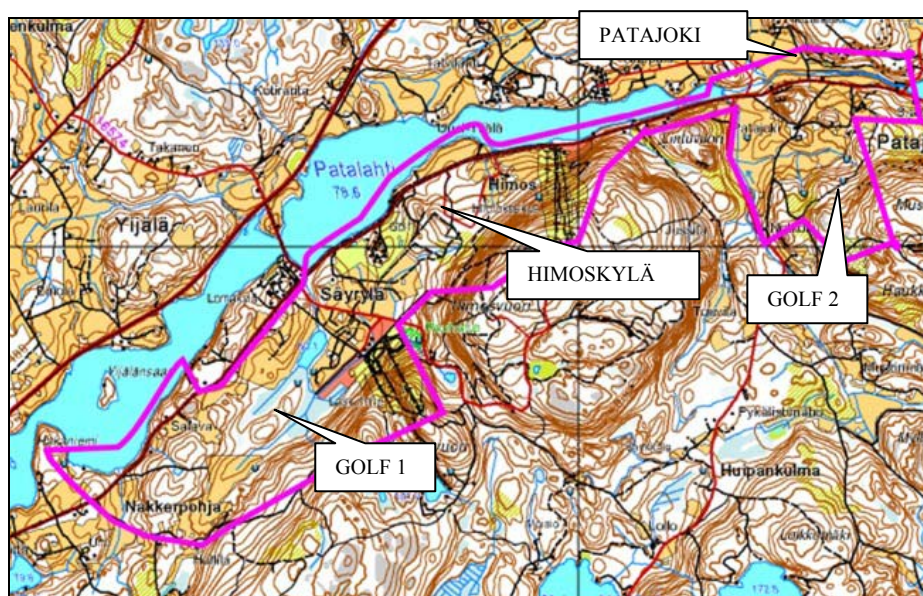
Muut kuvat Soile Turkulainen huhti-toukokuu 2006

Kannen kuva Tommi Lievonon marraskuu 2005: Papanoiden hakua Kuolemajärven eteläpuolella.

1 JOHDANTO

Tämä liito-oravaselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoskylän asemakaava-alueelle, suunnitellun golfkentän kahdelle vaihtoehtoiselle alueelle sekä Patajoen ympäristöön (Kuva 1). Selvityksen teko katsottiin aiheelliseksi, sillä syksyllä 2005 liito-oravan papanoita löytyi useista paikoista asemakaava-alueelta (Maa ja Vesi Oy 2005). Selvityksen maastotyöt tehtiin 19.- 21.4. ja 2.- 6.5.2006 ja joitakin täsmennyksiä tietoihin tuli vielä kesän 2006 aikana.

Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat selvitysalueella sekä määritellä liito-oravien liikkumiselle tärkeät kulkuyhteydet. Selvitystä tehdessä olivat tiedossa alueen matkailun MasterPlan-suunnitelmaan liittyvät alustavat maankäyttöhankkeet, mutta varsinaisesti niiden vaikutuksia liito-oraviin ei tässä vaiheessa arvioitu. Selvityksen teki FM biologi Soile Turkulainen Pöyry Environment Oy:stä.

Kuva 1. Kartoitettu alue ja osa-alueiden sijainnit. © Maanmittauslaitos 2005. Lupa nro 495/KP/04.

2 LIITO-ORAVAN ESIINTYMINEN JA SUOJELU

2.1 Liito-oravan esiintyminen Suomessa

Liito-orava on siperialaisten havumetsien laji, jota esiintyy EU-maista ainoastaan Suomessa ja harvinaisena Virossa ja Latviassa. Suomessa liito-oravan levinneisyysalueen pohjoisreuna on Oulu-Kuusamo –linjalla. Suomen liito-oravakannan kooksi arvioitiin tuoreessa selvityksessä 143 000 naarasta (Hanski 2006).

Lajin esiintymisessä maan eri osissa on huomattavia eroja, niin että paikoin se on yleinen, mutta toisaalla kanta on harva tai puuttuu kokonaan. Viime vuosikymmeninä liito-oravien määrän on todettu vähentyneen huomattavasti lähinnä elinympäristöjen pirstoutumisen ja sopivien pesimäpaikkojen puutteen vuoksi. Vuoden 2000 uhanalaistarkastelussa liito-orava on arvioitu vaarantuneeksi lajiksi (VU).

2.2 Liito-oravan suojelu

Liito-orava on yksi niistä neljästäkymmenestä Suomessa tavattavasta lajista, joita koskevat Euroopan yhteisön luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) erityyssäännökset. Nämä säännökset on pantu täytäntöön luonnonsuojelulaissa (1096/1996). Liito-orava on lain 38 §:n perusteella rauhoitettu laji ja 39 §:ssä on kielletty yksilöiden tahallinen tappaminen, pesien ja yksilöiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Lisäksi luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (LSL 49 § 1 mom. on muutettu lailla 553/24.6.2004). Hävittämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden jälkeen esiintymän liito-oravat häviävät eikä alue ole enää liito-oravalle asumiskelpoinen. Heikentämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka aiheuttavat lisääntymis- ja levähdyspaikan käyttökelpoisuuden selvää huononemista lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.

3 LIITO-ORAVAN ELINYMPÄRISTÖ JA ELINTAVAT

3.1 Liito-oravan elinympäristö

Liito-orava on hämärä- ja yöaktiivinen eläin. Liito-oravat suosivat varttuneita kuusivaltaisia sekametsiä, mutta voi niitä tavata myös pihapiireissä, vanhoissa puistoissa ja puutarhoissa sekä pellon reunan haavikoissa. Usein reviirit sijaitsevat kallioiden juurilla, rinnemetsissä, metsän painanteissa tai pienvesien varsilla. Aivan puhtaissa kuusikoissa laji ei tule toimeen eikä myöskään pesi nuorissa metsissä.

Liito-orava pesä sijaitsee useimmiten käpytikan (tai muiden tikkojen) haapaan hakkaamassa kolossa. Pesäksi kelpaavat myös muunlaiset puunkolot, oravan rakentamat risupesät, linnunpöntöt ja jopa rakennukset. Jokaisella liito-oravayksilöllä on käytössä vuoden aikana useita pesäpaikkoja, naaraalla keskimäärin viisi ja koiraalla kahdeksan. Lisääntymisen lisäksi pesiä tarvitaan lepäämiseen ja ravinnon varastointiin.

3.2 Liito-oravan ravinto

Sopivien pesäpaikkojen lisäksi liito-oravan elinpiirillä on oltava riittävästi ravintopuita. Talvella liito-oravan pääravintoa ovat lepän ja koivun norkot ja silmut. Kesällä ravinto koostuu pääasiassa lehtipuiden (haavan, lepän, koivun ja pihlajan) lehdistä. Pesä- tai ruokailupuun tyvelle voi kertyä jopa satamäärin riisinjyvän kokoisia liito-oravan ulostepapanoita, joiden väri vaihtelee keltaisesta tummaan ruskeaan vuodenajasta ja ravinnon koostumuksesta riippuen.

Liito-oravakartoituksessa etsitään isojen puiden alta papanoita, joiden löytyminen on riittävä osoitus siitä, että alueella asustelee liito-oravia. Papanoiden löytyminen ei kuitenkaan välttämättä ole merkki siitä, että ko. puu tai paikat olisivat liito-oravalle välttämättömiä, sillä papanoita jää myös kulkureittien varsille. Toisaalta liito-oravat liikkuvat myös alueilla joilla papanoita ei ole havaittavissa. Liito-oravien määrää tai sukupuolta ei papanoiden perusteella voida päätellä.

3.3 Liito-oravan reviiri ja liikkuminen

Liito-oravat ovat paikkauskollisia eläimiä, jotka elävät koko aikuisikänsä samalla alueella. Tämä elinpiiri eli reviiri voi tosin olla laaja ja liito-oravat liikkuvat vilkkaasti sen osasta toiseen. Naaraiden elinpiiri on keskimäärin noin 8 ha ja urosten 60 ha. Naaraat elävät lähes aina toisistaan erillisillä elinpiireillä, kun taas urosten elinpiirit voivat olla päällekkäisiä ja kattaa useita naaraiden elinpiirejä.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalla tarkoitetaan sitä aluetta, jolla naaras pysyy viettämään talven ja saaman poikasia keväällä. Tähän kuuluvat varsinaisen pesäpuun lisäksi lähimmät ruokailupuut ja yleensä samaa asiaa tarkoitetaan liito-oravaesiintymällä. Lisääntymispaikat ovat yleensä varttuneissa kuusivaltaisissa metsissä – erillisestä alle 4 ha:n metsästä ei ole löydetty vakituista naaraan asuinpaikkaa.

Keskimääräisen yönaikaisen ravinnonhankintamatkan pituudeksi on mitattu uroksilla noin 300 m (maksimi 2 km) ja naarailla noin 100 m (maksimi 900 m). Alueelta toiselle liikkueessaan ja ruokaillessaan liito-oravat voivat käyttää reviirin reunoilla olevia nuoria metsiä, varttuneita taimikoita (korkeus yli 10 m) ja siemenpuuasentoon hakattuja aukkoja. Liito-oravat eivät mielellään ylitä 20-30 metrin liitomatkaa laajempia aukeita (pisin mitattu liitomatka 78 m); myös puuttomat hakkuuaukiot ja nuoret taimikot ovat liito-oravalle käyttökelvottomia. Liito-oravan elintavoista johtuen sopivatkin reviirit voivat olla ajoittain asumattomia.

4 SELVITYSMENETELMÄ

Selvityksessä pyrittiin löytämään liito-oravan asuttamat metsiköt etsimällä liito-oravan ruokailu- ja pesimäpaikoiksi sopivien puiden ja puuryhmien alta liito-oravan papanoita. Kaikki ne puut, joiden alta löytyi papanoita, kirjattiin GPS-paikantimen avulla ylös. Lisäksi tarkistettiin, oliko puissa liito-oravalle sopivia koloja, selvästi näkyviä risupesä tai pönttöjä. Puut numeroitiin muistiinpanoihin juoksevilla numeroilla ja niistä kirjattiin ylös puulaji, järeys sekä karkea arvio papanoiden runsaudesta.

Etenkin risupesät ovat monesti hankalia havaita, joten pesäpuita on alueella enemmän kuin mitä voitiin varmuudella todeta. Pesien etsimiseen ei myöskään haluttu käyttää kohtuuttomasti aikaa silloin, kun esiintymä oli muutoinkin todettavissa. Esiintymien sisällä puita ei kirjattu ylös täysin systemaattisesti, vaan esiintymän rajaamisen kannalta vähemmän merkittäviä puita voitiin jättää kirjaamatta, mikäli papanoita oli niiden alla vain vähän. Maastossa arvioitiin myös metsäalueiden yleistä soveltuvuutta liito-oravalle sekä pyrittiin selvittämään mahdolliset ruokailualueet ja liikkumisyhteydet.

GPS-pisteet vietiin MicroStation-tiedostoksi TerraSurvey -sovellusohjelmalla. Karttaesityksessä eriteltiin lehti- ja havupuut ja merkittiin ne puut, joissa oli todettu koloja tai risupesä. Mahdollisina pesäpuina on merkitty ne, joiden alla papanoita oli hyvin runsaasti, mutta joissa ei havaittu varmuudella pesäpaikkaa. Pisteiden, maastomuistiinpanojen ja ilmakuvatulkinnan perusteella rajattiin kartalle liito-oravaesiintymät ja laajemmat liito-oravalle sopivat metsäalueet.

Liikkumisyhteyksinä kartoille on merkitty varmoina ne, joista kohdin liito-oravat papanahavaintojen tai puuston rakenteen perusteella arvioituna melko varmasti liikkuvat (yhtenäinen nuoli). Mahdollisina liikkumisyhteyksinä on merkitty ne, joiden tarkkaa sijoittumista ei ole voitu päätellä tai jotka ylittävät liitomatkan (katkoviivanuoli).

5 SELVITYKSEN TULOKSET

5.1 Yleistä

Selvitysalueelta ja sen ympäristöstä kirjattiin 9.6.2006 mennessä ylös 474 liito-oravapuuta. Näistä valtaosa on kuusia ja haapoja ja lisäksi joukossa on muutamia koivuja, raitoja ja mäntyjä. Yleispiirteiltään Himoksen aluetta voidaan pitää hyvin liito-oravalle soveltuvana elinympäristönä, sillä varttuneet kuusivaltaiset metsät ovat yleisiä ja niissä on monin paikoin runsaasti haapaa. Lisäksi alueelta löytyy liito-oravan suosi-
mia puronvarsia, kallionaluksia ja pellonreunametsiä.

Varmoina pidettäviä liito-oravien pesäpaikkoja (koloja tai risupesäiä) alueella todettiin 27 ja mahdollisia lisäksi 5. Kolohaapoja löytyi kolmasosasta esiintymiä, joten pääosin liito-oravien pesäpaikat lienevät kuusissa vanhoissa oravanpesissä. Kaksi pesäpaikkaa löytyi aihkimännyistä Himosvuoren lounaisrinteeltä. Yhtään pesäpaikkaa ei löytynyt pöntöistä, mutta pihapiirien liepeillä on mahdollista pesien sijaitseminen rakennuksissa.

Selvitysalueelta rajattiin esiintyminä 18 liito-oravareviirien ydinaluetta sekä kesäkuun maastokäynnin perusteella vielä varsinaisen selvitysalueen ulkopuolelta esiintymä 19. Esiintymien rajaukset on tehty papanahavaintojen ja puuston rakenteen perusteella: hyvillä paikoilla esiintymät on rajattu laajemmiksi, kun taas toisaalla samankokoinen alue on saatettu rajata erillisiksi esiintymiksi. Joissakin tapauksissa esiintymä voi tarkoittaa samaa kuin yhden liito-oravanaaraan reviiri, mutta mahdollista on myös että ne ovat saman reviirin osia. Esiintymät tulisi säilyttää yhtenäisinä, niin ettei niitä voimakkaasti muuteta esimerkiksi rakentamisella. Myös metsänkäsittelyt esiintymien sisällä tulisi tehdä siten, ettei puustoista yhteyttä katkaista.

Laajempina alueina karttoihin on rajattu liito-oravalle soveltuvat metsäalueet, joilla tarkoitetaan liito-oravalle liikkumiseen ja ruokailuun hyvin sopivia metsiä. Rakentamisen voimakkaasti muuttamalla alueella Himoskylässä kaikilla jäljellä olevilla metsäalueilla on todennäköisesti merkitystä liito-oravan liikkumiselle tai ruokailulle. Sen sijaan etelämpänä GOLFI-alueella tällaisina alueina on rajattu ne, jotka eivät ole avohakkuita ja joista papanoita löytyi tai olisi voinut löytyä. Rajaamattomillakin alueilla voi olla merkitystä liito-oravan liikkumisyhteyksille, kuten ojitettujen soiden kohdalla todennäköisesti on. Patajoella tarkasteltiin vyöhykettä n. 50 m etäisyydellä joesta.

Kuva 2. Näkymä Himokselle luoteesta, Himoskylän alue kuvassa keskellä.

5.2 Esiintymät Himoskylän asemakaava-alueella

Alueelta ja sen läheisyydestä löytyi neljä liito-oravaesiintymää. Rinteiden, teiden ja paikoitusalueen rakentaminen on pirstonut metsäistä aluetta ja heikentänyt jo jossain määrin liito-oravien selviämismahdollisuuksia. Liito-oravien kannalta olisi hyväksi säilyttää jäljellä olevista metsäalueista mahdollisimman suuri osa, kuitenkin vähintään lisääntymis- ja levähdyspaikat ja niiden väliset yhteydet.

1. Lehtoniemi

Esiintymä sijaitsee puron varrella varttuneessa kuusikossa, jossa on runsaasti haapaa ja pellon reunassa harmaaleppiä. Eteläosassa on nuori männikkö ja pohjoisreunalla haavikkoa. Liito-oravan papanoita löytyi ympäri aluetta, runsaimmin puron ja sen sivuhaaran varrella kasvavien puiden alta. Yksi risupesä todettiin ja mahdollisesti alueella on myös muita. Alueelta länteen tien toisella puolella on liito-oraville sopivaa varttunutta kuusikkoa ja harmaalepikköä. Liikkumisyhteydet ovat hyvät etelään – mitä ilmeisimmin liito-oravat liikkuvat myös kaakkoon, vaikka puutonta matkaa on yli 50 m ja pieneen metsäsaarekkeeseen 170 m. Liito-oravan papanoita löytyi myös Lehtoniemen pihapiirin itäpuolelta, joten mahdollisesti liito-oravat liikkuvat metsäsaarekkeita pitkin Pohjois-Himoksen laskettelurinteiden yli.

Arvo: Puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Metsäaluetta ei pitäisi kutistaa nykyisestä, ja metsäiset liikkumisyhteydet alueelle etelästä ja idästä tulee säilyttää. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

2. Kivistö pohjoinen

Esiintymä sijaitsee äskettäin harvennetun varttuneen kuusikon reunalla ja rajoittuu itäpuolella varttuneeseen taimikkoon. Keskeisin alue on esiintymän pohjoisosassa, missä on useita järeitä kuusia ja ainakin yksi risupesä. Toinen risupesä löytyi eteläosassa tien toisella puolella. Itäpuolen taimikko on osin lehtipuustoista ja soveltuu ruokailualueeksi. Alueelta on hyvät liikkumisyhteydet pohjoiseen ja koilliseen. Koillispuolinen esiintymä 3 on ilmeisesti tämän alueen kanssa samaa reviiriä.

Arvo: Kuusikossa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisäksi on säilytettävä ruokailualueita itäpuolella ja turvattava liikkumisyhteydet pohjoiseen ja koilliseen.

3. Kivistö eteläinen

Esiintymä sijaitsee varttuneen kuusikon reunassa pienen puron varrella ja siellä on ainakin yksi risupesä. Puron varressa ja pellon reunassa on harmaaleppiä ja nuorehkoja haapoja, joista osa on kaadettu äskettäin. Tämä alue on ilmeisesti esiintymän 2 kanssa samaa reviiriä. Papanoita löytyi myös alueen itäpuolelta rinteestä pienestä metsäkuviosta, joten mahdollisesti liito-oravat liikkuvat sen kautta itään, vaikka ylempää rinteestä papanoita ei löytynyt.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liikkumisyhteydet itään ja luoteeseen säilytettävä. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

4. Himosvuori lounainen

Jyrkässä rinteessä sijaitseva esiintymä, jossa pesäpuina kaksi aihkimäntyä, joissa koloja. Rinteen alaosa on sekametsää ja kalliomännikköä, yläosa on äskettäin harvennushakattu. Ilmeisesti liito-oravat liikkuvat tämän alueen kautta luoteeseen esiintymälle 1 ja kaakkoon yli Himosvuoren laen. Luoteessa matkaa pieneen metsäsaarekkeeseen 30 m.

Arvo: Säilytettävä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liikkumisyhteydet turvattu.

5. Himosvuori pohjoinen

Rinnettä ylös nousevan serpentiinitien varrelta ja tien itäpuolella löytyi liito-oravan papanoita useiden kuusten ja järeiden haapojen alta. Alueella on ainakin yksi risupesä.

Arvo: Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

5.3 Esiintymät Golf1-alueella

Alue on hyvää metsäistä seutua, jossa on varttuneita kuusikoita, ojitettua korpea ja rämettä sekä jonkin verran taimikoita. Liito-oravaesiintymiä alueelta ja sen ympäristöstä rajattiin 10 erillistä. Pääosin ne sijoittuvat purojen varsille, peltojen reunoille ja kallioiden juurelle.

6. Kuolemajärvi pohjoinen

Esiintymä sijaitsee rinteen alaosassa ja rajoittuu peltoihin ja etelässä ojituksen kuivattamaan järeäpuustoiseen suohon. Ydinalue on puron varrella esiintymän eteläosassa, missä on lukuisia kookkaita haapoja ja niiden alla papanoita. Varma pesäpuu on puron eteläpuolella sijaitseva yli 50 cm läpimittainen haapajätti, jossa on ainakin yksi kolo ja alla hyvin runsaasti tuoreita ja vanhoja papanoita.

Purolta pohjoiseen on harvennettua sekametsää, mutta pellon reunassa runsaammin kuusta sekä ruokailupuiksi harmaaleppää ja runsaasti enimmillään noin 30 cm paksuisia haapoja. Haapojen ja kuusten alla oli runsaasti papanoita ja ainakin yhdessä kuusessa risupesä. Mahdollista ruokailualue on tästä länteen ylös peltojen väliseen rinteeseen suuntautuva metsikkökaistale, jossa kasvaa nuorta haapaa ja koivua. Kaistaleen yläreuna on hakattu (muutamia puita pystyssä), mutta mahdollisesti liito-oravat silti liikkuvat tästä kohtaa tien yli länteen Kuikan alueelle.

Kuvat 3 ja 4. Liito-oravan pesähaapa ja papanoita esiintymällä 6.

Purolta etelään päin on harvennettua kuusikkoa, jossa kasvaa siellä täällä haapoja. Liito-oravat liikkuvat myös tällä alueella, sillä papanoita löytyi useiden puiden alta. Risupesä tai koloja ei havaittu. Alue ja etenkin sen suohon rajoittuva rinne on liikkumisyhteys etelämpänä sijaitsevalle esiintymälle. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat jostain kohdin puustoisin suon yli itään ja ehkä myös lounaassa pellon kapeimman kohdan yli Salavanmäelle.

Arvo: Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat puron varrella ja pellon reunassa tulee säilyttää. Myös näiden väliin jäävät puut tulisi säilyttää, jotta esiintymän elinkelpoisuutta ei heikennettäisi. Liikkumisyhteyksien säilymisestä länteen, etelään ja itään tulee huolehtia, mutta näillä alueilla ei kaikkien puiden säilyttäminen ole välttämätöntä (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

7. Kuolemajärvi eteläinen

Esiintymä sijaitsee rinnettä alas virtaavan puron varrella harvennetussa kuusikossa. Rinteen yläosassa on kaksi varmaa kolohaapaa, joista toinen puron vieressä ja toinen siitä etelään. Liito-oravan papanoita oli erityisen runsaasti myös alarinteessä yhden kuusen alla, jossa mahdollisesti on risupesä. Puron varrella kasvaa ruokailupuiksi sopivia harmaaleppiä ja nuoria haapoja. Mahdollisesti esiintymä on alueen 6 kanssa samaa reviiriä, mutta voi myös olla toisen naaraan reviiri. Liito-oravat liikkuvat ilmeisen tiiviisti näiden alueiden välillä sekä länteen puustoisin suon yli. Luoteispuolella on nuorta taimikkoa, jossa kuitenkin on pystyssä sen verran nuoria kuusia ja lehtipuita, että se on mahdollinen liikkumisreitti lännessä olevien esiintymien ja tämän alueen välillä.

Arvo: Puronvarsi on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Pohjoiseen päin olisi hyvä säilyttää puustoinen liikkumisyhteys ainakin suon reunassa eikä liikkumisyhteyksiä itään ja länteen päin saa katkaista (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

8. Salavanmäki

Salavanmäki on noin 2 ha laajuinen metsikköalue, jota reunustava pellot ja Himokselta etelään johtava tie. Avointa matkaa on idässä 40 m, etelässä 30 m ja 20 m lännessä, joten on mahdollista, että liito-oravat liikkuvat näistä kohdin yli. Salavanmäki kohoaa kallioisena kumpareena, ja sen laki on mäntypuustoinen, mutta rinteillä on lehtipuuvaltaista sekametsää, josta löytyi useita papanapuita. Järeitä kuusia ja kohtalaisen järeitä haapoja alueella on useita: ainoa kolohaapa löytyi alueen itäosasta, mutta mahdollisesti pesiä on muitakin. Pellon reunoilla on ruokailupuustoksi nuoria haapoja ja harmaaleppää.

Arvo: Salavanmäen itäosassa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka liittyy mahdollisesti länsi- tai eteläpuoliseen reviiriin. Salavanmäki on merkittävä liito-oravien liikkumisreitti sen itä-, etelä- ja länsipuolilla sijaitsevien esiintymien välillä, eikä näitä liikkumisyhteyksiä saa katkaista (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita).

9. Kuikka

Patalahteen rajoittuva Kuikan alue sijaitsee varsinaisen selvitysalueen ulkopuolella eikä sitä kartoitettu systemaattisesti. Alueella on ainakin yksi esiintymä, johon liikkumisreitit kulkevat Salavanmäen kautta ja mahdollisesti myös pohjoisempaa esiintymän 6 kohdalta. Esiintymä sijoittuu kallion alapuoliseen rinteeseen ja purouoman varteen, missä on sekä järeitä kuusia että etenkin pohjoisosassa haapaa. Papanoita oli runsaasti etenkin haapo-

jen, mutta myös joidenkin kuusten alla. Haavoissa ei näkynyt koloja, mutta mahdollisesti kuusissa on risupesä ja myös pihapiireissä saattaa olla liito-oravalle sopivia pesäpaikkoja. Esiintymän pohjoispuolella on ruokailuun soveltuvaa nuorta lehtipuustoa.

Arvo: Rinteessä puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteys Salavavanmäen suuntaan on tärkeä ja tulee säilyttää nykyisellään. Mahdollisesti liito-oravat liikkuvat myös itään esiintymän 6 suuntaan. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

10. Nakkerpohja pohjoinen

Esiintymä sijoittuu järeäpuustoiseen kuusivaltaiseen sekametsään, joka rajoittuu peltoihin ja yläosassa taimikkoon ja kallioalueen männikköön. Liito-oravan papanoita löytyi useiden kuusten alta, mutta selvää risupesää ei löytynyt. Hyvin runsaasti papanoita oli järeähkön haavan alla, joka on mahdollinen pesäpuu, vaikka koloa ei havaittu..

Metsäinen alue jatkuu etelään päin, missä virtaa rinteessä luonnontilainen puro, jonka ympäristöstä löytyi papanoita kesäkuussa lumien suluttua sekä yksi kolo kuusikelosta. Ruokailupuiksi on pellon reunassa nuorta haapaa ja harmaaleppää ja pohjoisosassa pieni harmaalepikko Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat myös pellon yli Salavanhämeen suuntaan ja mahdollisesti pienen kumpareen kautta länteen suoraan Kuikan alueelle. Itään päin liikkumista tapahtuneen taimikon kautta.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka pesäpuut sijaitsevat mahdollisesti pohjoisessa pellon reunalla ja eteläosassa puron varrella, mutta risupesä voi olla myös muualla. Liikkumisyhteyksien kannalta alue on keskeinen eikä niitä pidä katkaista mihinkään suuntaan (ei liitomatkaa pitempiä aukeita). Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

11. Nakkerpohja läntinen

Esiintymä sijoittuu varttuneeseen kuusikkoon ja on mahdollisesti itä- tai pohjoispuolisen esiintymän kanssa samaa reviiriä. Papanoita löytyi useiden kuusten ja muutamien ei hyvin järeiden haapojen alta ja ainakin kahdessa puussa on risupesä. Ruokailupuiksi on harmaaleppiä pellon reunassa sekä lehtipuustoa tiehen rajoittuvassa taimikossa. Pohjoiseen esiintymän 10 suuntaan on metsäinen liikkumisyhteys, jonka katkaisee n. 50 m leveä hakkuukaistale. Idässä on kallioista männikköä ja pellon reunassa vähän kuusta ja lehtipuustoa ennen esiintymää 12.

Arvo: Varttuneen kuusikon reunassa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteyksiä pohjoisen ja itään ei saa katkaista (ei liitomatkaa pitempiä aukeita).

12. Nakkerpohja eteläinen

Esiintymä sijoittuu kuusivaltaiseen metsään kallioden alle ja puron varteen. Papanoita löytyi useiden kuusten alta ja puron varrella on ainakin kaksi risupesää. Haapoja alueella on vain pari eikä niissä todettu koloja. Alueen itäosassa on toinen pieni puro ja sen ympärillä järeähköjä haapoja, joiden alta ei kuitenkaan löytynyt papanoita. Alueen pohjoispuolella on nuoria kuusikoita ja männiköitä sekä varttunutta kuusimetsää, joka saat-taisi soveltua liito-oravan elinpiiriksi. Papanoita tältä alueelta ei löytynyt, joten tärkeimmät liikkumisyhteydet esiintymältä ovat länteen ja etelään.

Arvo: Puron varrella on säilytettävä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka jatkuu kallioiden alla itään päin. Liikkumisyhteyksiä alueelta länteen ja etelään ei saa katkaista (ei liitomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

13. Kuikanjärven suo

Ojitettujen puustoisten soiden väliin jäävä kivennäismaa-alue on enimmäkseen nuorta lehtipuustoista kuusikkoa ja osin nuorta männikköä. Tämä puoli alueesta on liian nuorta liito-oravan elinpiirin ydinalueeksi, mutta itä-länsi –suuntaisten liikkumisyhteyksien kannalta sillä on merkitystä ja ehkä myös ruokailualueena. Alueen itäpuolella on suohon rajoittuvassa rinteessä varttunutta järeäpuustoista kuusimetsää, jossa on myös haapoja ja kohtalaisesti lahoppuuta. Liito-oravan papanoita löytyi tältä alueelta sekä kuusten että haapojen alta, mutta varmaa pesäpuuta ei havaittu. Alueen eteläpuolella on nuoria haapoja ja harmaaleppiä ruokailupuiksi. Mahdollisia ruokailupuita on myös suon reunassa alueelta pohjoiseen ja aivan pohjoispäässä harmaalepikossa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat tämän esiintymän kohdalta ojitetun alueen yli itään.

Arvo: Itärinteessä on mahdollinen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Alueella on arvoa myös kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Kivennäismaa-alueella ja sitä ympäröivillä ojitetuilla alueilla on merkitystä liito-oravien itä-länsi -suuntaisille liikkumisyhteyksille (ei liitomatkaa pitempiä aukeita).

14. Kuikanvuori läntinen

Esiintymä sijaitsee Kuikanvuoren rinteeseen varttuneessa kuusisekametsässä ja jakaantuu kolmeen osaan. Esiintymän pohjoisin reuna sijoittuu hakkuun reunaan kallioiseen rinteeseen, missä on ainakin kolme kolohaapaa ja niiden alla runsaasti papanoita. Rinteeseen alla suon reunassa on ruokailupuiksi sopivia harmaaleppiä ja nuoria haapoja pienenä metsikkönä.

Tästä etelään on lehtipuustoista varttunutta kuusitaimikkoa, joka sopii ruokailualueeksi ja jonka yläreunasta liito-oravan papanoita löytyi useiden haapojen ja raitojen alta. Taimikossa virtaa kahteen uomaan jakaantuva pieni puro (noro) ja etelässä taimikko rajoittuu luonnontilaiseen purouomaan. Puron varrella kasvaa hyvin järeitä kuusia, joiden alla oli papanoita ja joissa mahdollisesti on risupesä. Puron pohjoispuolella on kolmessa ja eteläpuolella kahdessa kohdin puumaisia metsälehmuksia yhteensä yli 20 kpl/ha.

Purolta etelään on varttunutta kuusimetsää, josta löytyi runsaasti papanapuita ja kaksi kolohaapaa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat ojitetun alueen yli länteen tästä kohdista, mutta myös liikkuminen pohjoisempaa on mahdollista. Tilarajan itä- ja eteläpuoli on äskettäin harvennushakattua sekametsää, josta liito-oravan papanoita löytyi hakkuutahtien seasta sieltä täältä. Etelässä on puron varressa hyvin liito-oravalle sopivaa elinympäristöä, mutta alue oli tällä hetkellä asumaton (ehkä hakkuusta johtuen).

Arvo: Alueella on ilmeisesti kolme erillistä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, jotka tulee säilyttää. Ne on rajattu yhdeksi esiintymäksi, sillä papanoita löytyi koko alueelta ja sillä on myös muita arvoja (metsälehmusta ja luonnontilaisia puroja). Liikkumisyhteyttä suon yli ei saa katkaista ja riittävä määrä ruokailupuita tulee säilyttää suon ja taimikon reunassa. Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Purot ovat mahdollisia metsä- ja vesilakikohteita ja lehmusmetsikkö mahdollinen luonnonsuojelulain mukainen suojeltu luontotyyppi.

Kuvat 5 ja 6. Liito-oravalle sopivaa elinpiiriä esiintymän 14 keskiosassa ja esiintymällä 15.

15. Kuikanvuori pohjoinen

Esiintymä sijoittuu Kuikanvuoren laen kallioiden väliseen notkelmaan, jossa kasvaa hyvin järeitä kuusia ja haapoja. Esiintymä rajoittuu idässä harvennushakkuuseen, mutta itään päin on kallion alapuolitse hyvä liikkumisyhteys esiintymälle 14. Kalliolla kasvaa melko luonnontilaista kalliomännikköä ja sen alapuolella sekametsässä on melko runsaasti lahoppuustoa ja kymmeniä hyvin järeitä haapoja, joiden alta ei kuitenkaan nyt löytynyt papanoita.

Arvo: Kallioiden välissä on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteys lounaaseen säilytettävä. Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä.

5.4 Esiintymät Golf2-alueella

16. Mustikkavuori

Mustikkavuoren alarinne on osin äskettäin harvennettua kuusikkoa, osin taimikkoa ja osin hakkuutta. Alueella virtaa kaivoksi muutetusta lähteestä alkunsa saava puro, jonka varrella kasvaa järeitä kuusia ja joitakin haapoja sekä harmaaleppää ruokailupuiksi. Liito-oravan papanoita löytyi useiden kuusten alta runsaasti, joten mahdollisesti niissä on risupesä, koloja ei todettu. Liito-oravat liikkuvat alueen itäpuolella, missä on ruokailuun sopivaa nuorta lehtipuustoa sekä avohakkuu, jossa on sekin ollut liito-oraville sopivaa metsää (pari haapaa pystyssä ja niiden alla papanoita).

Arvo: Puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää ja turvata yhteydet etelään ja itään. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde. Mustikkavuoren kallioalue on arvioitu maakunnallisessa tarkastelussa arvokkaaksi kallioalueeksi (Husa ja Kontula 1997).

5.5 Esiintymät Patajoen alueella

17. Patajoki läntinen

Patajoen keskiosan peltoalueen pohjoispuolelta löytyi papananoita muutamien kuusten alta, pesiä ei havaittu. Alue jatkuu pohjoiseen kuusivaltaisena sekametsänä, mutta sitä ei kartoitettu, koska sijaitsee jo niin kaukana Patajoesta.

Arvo: Patajoen pohjoispuolen metsässä on mahdollinen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Aluetta ei kartoitettu tarkemmin.

18. Patajoki itäinen

Patajoen Päijänteen puoleisen pään pohjoisrannalla on pihapiirin ympäristössä useita liito-oravapuita. Selvä pesäpuu on monikoloinen haapa pihapiirin yläpuolisessa rinteessä. Lisäksi papanoita löytyi rinteestä kuusten ja haapojen alta sekä aivan Patajoen varressa kasvavien järeiden haapojen alta. Viimeksi mainituissa ei havaittu koloja ja papanoita oli vain niukasti. Patajoen eteläpuolelta papanoita ei löytynyt, vaikka tämä on paras paikka liito-oravien liikkua Patajoen yli.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisäksi alue on todennäköisin paikka, mistä liito-oravat liikkuvat Patajoen yli.

5.6 Esiintymä selvitysalueen ulkopuolella

19. Himosvuoren itärinne

Kesäkuun maastokäynnillä löytyi liito-oravan papanoita Himosvuoren itärinteeltä kahden lähekkäisen puron varrelta. Purojen varsilla kasvaa kookkaita kuusia ja järeitä haapoja, joukossa myös yksi kolohaapa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat tämän alueen ja Himosvuoren pohjois- ja luoteispuolisten esiintymien välillä ja mahdollisesti myös etelän ja idän suuntiin.

Arvo: Purojen varrella on ainakin yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Puustoinen yhteys purojen välillä säilytettävä. Purot ovat mahdollisia metsä- ja vesilähtökohteita.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Hävittämisen ja heikentämiskielto

Himoksen alue on kokonaisuutena hyvin liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä ja kartoituksen perusteella liito-orava on alueella varsin yleinen. Erityisen merkittäviä liito-oravien kannalta ovat alueen varttuneet kuusikot ja niissä etenkin purojen varret, mutta muunkinlaisilla metsillä voi olla merkitystä ainakin liito-oravien liikkumisyhteyksille.

Alueen maankäytön suunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa liito-oravat on otettava korostetusti huomioon, jotta vältetään luonnonsuojelulain 1096/1996 49 § 1 momentissa kielletty lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen. Hävittämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden jälkeen esiintymän liito-oravat häviävät eikä alue ole enää liito-oravalle asumiskelpoinen. Heikentämisellä tarkoitetaan yleensä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat lisääntymis- ja levähdyspaikan käyttökelpoisuuden selvää huononemista lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.

Ohjeena lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaamiseen voidaan käyttää ympäristöministeriön kirjettä (9.11.2005). Sen mukaan ”liito-oravan elinmahdollisuuksille on välttämätöntä, ei yksinomaan pesäpaikkojen tai ravintopuiden säilyminen, vaan myös se, että orava pystyy suojautumaan ja liikkumaan alueelta toiselle ravinnonhaussaansa ja lisääntymisaikana. Siksi liito-orava-alueille tulisi jättää metsänkäsittelyssä liikkumisen ja suojautumiseen soveltuvia puita sekä ravintoa tarjoavia lehtipuita. Lisääntymis- ja levähtä-

mispaikan ympäristöön tulee jättää vähintään 10-15 metrin suuruinen käsittelemätön vyöhyke.”

”Kulkuyhteyspuiksi voidaan jättää ylimpiin latvuskerroksiin kuuluvia, liito-oravalle suojaa antavia puita ja niiden myrskynkestävyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Liito-orava kykenee liittämään 20-30 metriä leveiden aukeiden alojen yli. Liidon pituuteen vaikuttavat luonnollisesti puuston korkeus ja maaston korkeuserot. Kulkuyhteys voidaan muodostaa puista myös siten, että puut ovat korkeintaan puun pituuden etäisyydellä toisistaan. Tässä ohjeessa esitetyt metrimäärät ovat ohjeellisia ja niitä tulee arvioida kunkin tilanteen olosuhteiden mukaan niin, että riittävä liikkuminen on mahdollista.”

Tässä selvityksessä suositellaan, että kartoille rajatut esiintymät tulisi säilyttää yhtenäisinä, niin ettei niitä voimakkaasti muuteta esimerkiksi rakentamisella. Myös metsänkäsittelyt esiintymien sisällä tulisi tehdä siten, ettei puustoista yhteyttä katkaista. Esiintymiä ympäröivillä laajemmilla metsäalueilla tulee huomioida liito-oravien kannalta tarpeellisten liikkumisyhteyksien säilyminen.

Tarvittaessa tätä selvitystä tulee täydentää lisäselvityksillä ja rakentamishankkeiden yhteydessä tulee järjestää seuranta niiden vaikutuksista liito-oraviin. Liito-oravien pesätilanteen parantamiseksi suositellaan pönttöjen ripustamista etenkin alueille, joissa ei ole tarjolla luontaisia pesäkoloja.

6.2 Poikkeamislupa kieltoon

Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 49 § 1 momentin kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:n ja 42 §:n 2 momentin kielloista luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Poikkeuksen voi myöntää, jos:

1. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, ja
2. poikkeus ei haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, ja
3. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä
 - a. luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppin säilyttäminen;
 - b. erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvustusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
 - c. kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
 - d. näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitukset ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
 - e. tarkoin valvotuissa oloissa tapahtuva valikoitu ja rajoitettu kyseisten lajien yksilöiden ottaminen ja hallussapito kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

LÄHTEET:

Hanski, I. 2006: Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. Loppuraportti. - 35 s.

Hanski, I., Henttonen, K., Liukko, U-M, Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. Suomen ympäristö 459. 130 s.

Husa, J. & Kontula, T. 1997: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomen läänissä. Suomen ympäristökeskuksen moniste 71.

Nironen, M. & Lammi, E. 2003: Liito-oravaselvitykset. Teoksessa: Söderman, T. (toim.). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109: 183-184. Suomen ympäristökeskus.

Maa ja Vesi Oy (2005): Himoskylän asemakaava-alueen luontoselvitys.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2000: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – 432 s. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Kirje 9.11.2005.

Jämsän kaupunki

Himoksen liito-oravaselvitys 1:6000

Merkinnät:

5 esiintymän numero

havu-/lehtipuu, jonka alla papanoita
(kevät -kesä 2006)

pesäpuu/mahdollinen pesäpuu

liito-oravaesiintymä

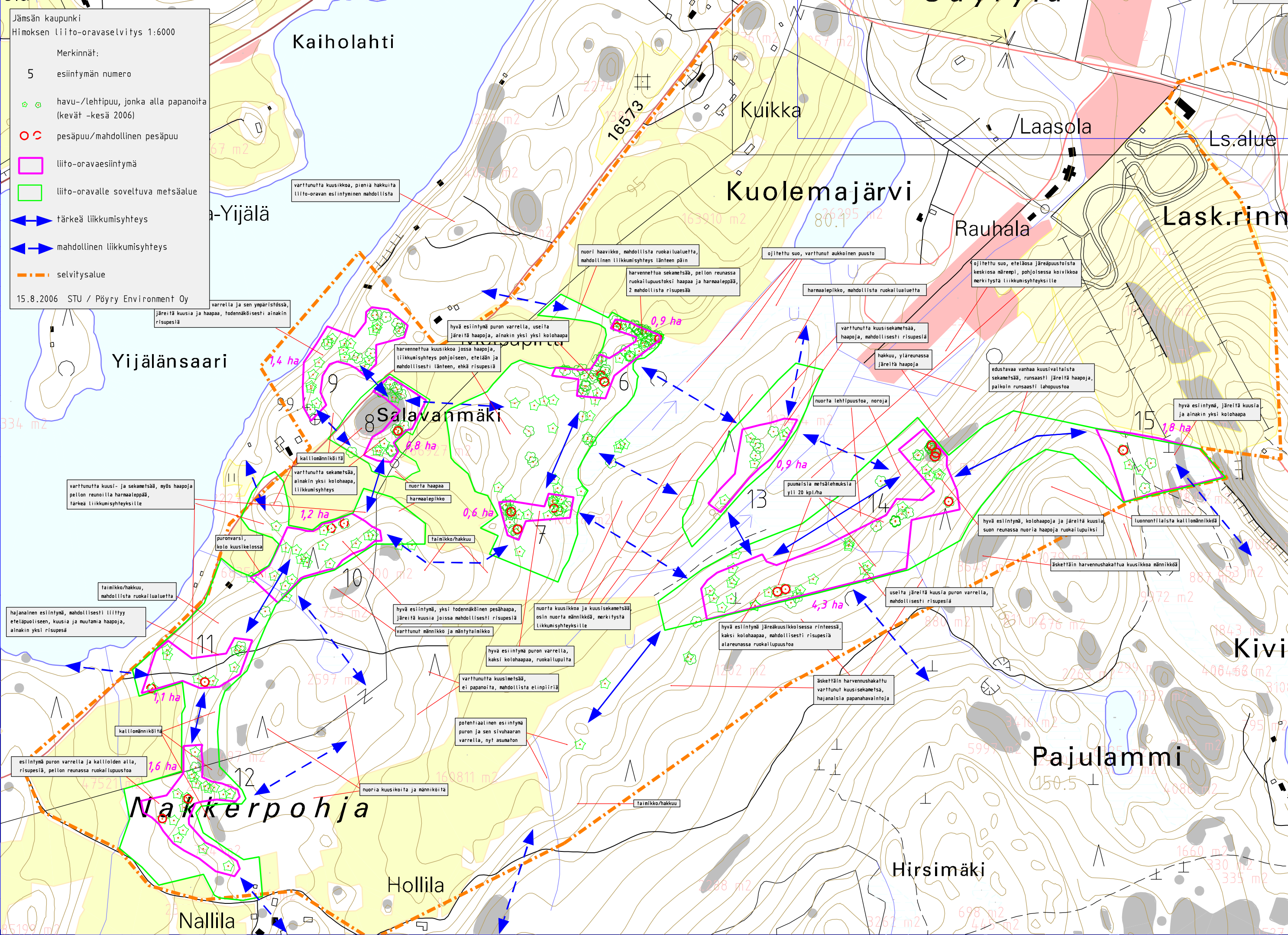
liito-oravalle soveltuva metsäalue

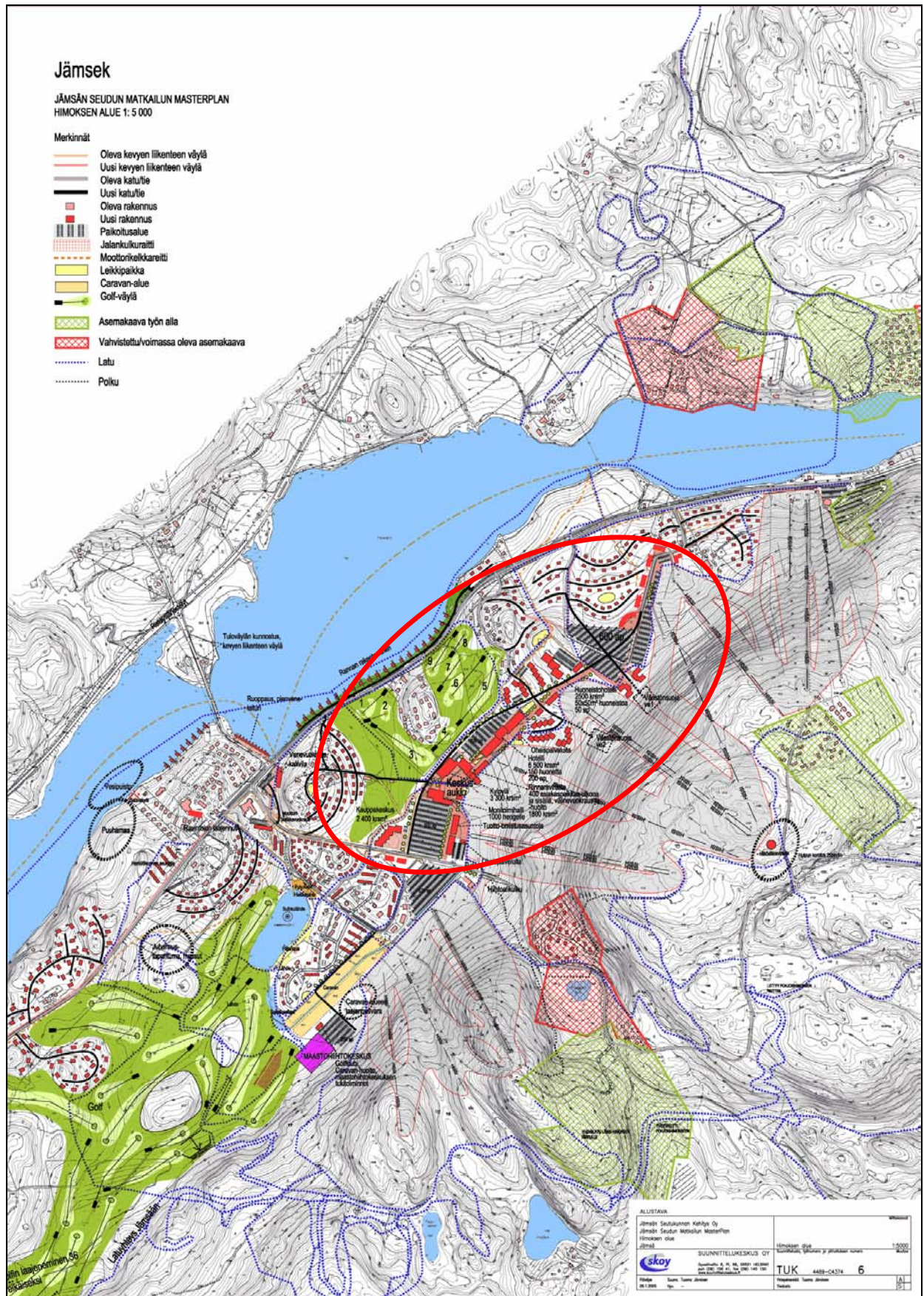
tärkeä liikkumisyhteys

mahdollinen liikkumisyhteys

selvitysalue

15.8.2006 STU / Pöry Environment Oy

Liite 7
Jämsän kaupunki, Himoskylän asemakaava
Ote Jämsän Seudun Matkailun MasterPlanista

ECG

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	182 Jämsä	Täyttämispvm	29.08.2007
Kaavan nimi	Himoskylän asemakaava		
Hyväksymispvm	27.08.2007	Ehdotuspvm	07.08.2007
Hyväksyjä	V-kunnanvaltuusto	Vireilletulosta ilm. pvm	19.12.2005
Hyväksymispykälä	36	Kunnan kaavatunnus	182-01-140
Generoitu kaavatunnus	182V270807A36		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	29,8289	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	29,8289
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	29,8289	100,0	85270	0,29	29,8289	85270
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,6883	9,0	24500	0,91	2,6883	24500
T yhteensä						
V yhteensä	6,7418	22,6			6,7418	
R yhteensä	13,5554	45,4	60770	0,45	13,5554	60770
L yhteensä	6,3104	21,2			6,3104	
E yhteensä	0,5330	1,8			0,5330	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k- m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k- m² +/-]
Yhteensä	29,8289	100,0	85270	0,29	29,8289	85270
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,6883	9,0	24500	0,91	2,6883	24500
KL	2,6883	100,0	24500	0,91	2,6883	24500
T yhteensä						
V yhteensä	6,7418	22,6			6,7418	
VL	6,0095	89,1			6,0095	
VK	0,6125	9,1			0,6125	
VU	0,1198	1,8			0,1198	
R yhteensä	13,5554	45,4	60770	0,45	13,5554	60770
RA	5,8638	43,3	14620	0,25	5,8638	14620
RM	7,6916	56,7	46150	0,60	7,6916	46150
L yhteensä	6,3104	21,2			6,3104	
Kadut	2,7960	44,3			2,7960	
Kev.liik.kadut	0,2159	3,4			0,2159	
LP	3,2985	52,3			3,2985	
E yhteensä	0,5330	1,8			0,5330	
EN	0,5330	100,0			0,5330	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Liite 10

Himoskylän asemakaava

Havainnekuva